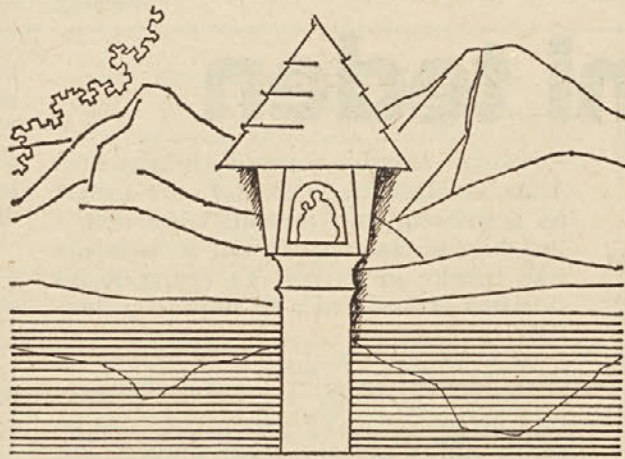

NAS TEDNIK

**KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO**

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

P. b. b.

LETO XIX / STEVILKA 27

CELOVEC, DNE 6. JULIJA 1967

CENA 2.— SILINGA

Kan. Aleš Zechner 65-letnik

Stolni sholaster kanonik Aleš Zechner bo 13. julija t. l. dopolnil petinšestdeseto leto svojega življenja. Jubilantu dolguje naš rod za ta spominski dan vrstice pozornosti in zahvale, četudi nam jih bo slavljenec v svoji skromnosti zameril. A naša hvaležnost naj odtehta tokrat njegovo tiho željo, da bi svoj pomembni dan opravil sam s spominom na svoje drage in v zahvalni molitvi k svojemu Gospodu.

Slavljenec izhaja iz verne in pridne družine. Njegov rodni dom je v Gornji vasi pri Žvabeku. Tam je oče Janez prevzel kmetijo, ki je zahtevala ogromnega truda, da se je gospodarstvo prenovilo in dokupila še potrebna zemlja. Mati Jera je bila z Libeliške gore. Bila je globoko verna, rada je brala slovenske knjige in liste in svojo veliko družino vzgajala v božjem strahu in v velikem zaupanju do Marije. Rodilo se jima je devet otrok — 6 dečkov in 3 dekleta — od katerih živijo le še trije moški, med njimi slavljenčev brat Martin, vzoren gospodar in izreden gozdarski strokovnjak. Mladi Lekšej je bil v svoji mladosti tudi pastir, pasel je domačo ovčjo čredo in gotovo že tedaj tiho sanjal o svojem poklicu pač iz prilike o dobrem pastirju v evangeliju. V ljudski šoli je bil vedno pazljiv in marljiv in tedanji župnik Uranšek ga je rad pohvalil, da ve za vsako vprašanje pravi odgovor. Gimnazijo je obiskoval do šestega razreda v St. Pavlu, nadaljeval je študij nato v Kranju in maturiral v Celovcu.

Po maturi ni dolgo izbiral poklica, z veseljem se je vpisal v teologijo in postal vzoren bogoslovec. Pri študiju mu je med drugimi drugoval njegov ožji rojak Dominik Skitek, enako idealen in odlični dijak, ki pa je kmalu nato umrl. Tudi sam je čisto bolehal, da so se domači in prijatelji bali zanj. Z železno voljo, ki je posebna dika našega jubilarja, je študij dovršil in 11. julija 1924 zapel v svoji domači fari svojo prvo sv. mašo. Hvaležen je bil Bogu, da ga je pripeljal do življenjskega cilja dušnega pastirja.

Sledijo bogata duhovniška leta. Nadpastir ga je najprej poslal v njegovo domačo dekanijo — v Šmihel za kaplana k tedanjemu župniku Vintarju. Bil je to kremenit in korenit mož-duhovnik in niso ga zaman nazvali »Krvino«. Prva leta duhovniške prakse so mladega kaplana gotovo še bolj povezala z njegovim Bogom in rododom, katerima posveča odtlej vse svoje zmožnosti in sile v rastoči meni do današnjega dneva. Nato je bil premeščen v Tinja in je tam kaplanoval ob prelatu dr. Martinu Ehrlichu, a že leta 1928 ga je nadpastir dr. Adam Heftler poklical v Celovec in mu poveril

Italijani streljali na avstrijske graničarje

Notranji minister nadzoruje tirolsko obmejno ozemlje

Napetost med Italijo in Avstrijo se je ob koncu tedna še stopnjevala. Minulo soboto so naznanili, da je Rim odpovedal premoženjska pogajanja, ki bi se morala začeti ta teden. K temu je prišla še vest, da so italijanski vojaki v nedeljo na avstrijsko-italijanski meji na Vzhodnem Tirolskem južno od Lienza obstreljevali avstrijsko graničarsko patroljo, ki je šla po običajni turistični poti.

Notranji minister dr. Hetzenauer, ki je v nedeljo nadzoroval mejo z Italijo, je izrecno svaril vse turiste, naj se izogibajo potov in stez ob avstrijsko-italijanski meji.

Pripetljaj na Porzerscharte se je dogodil v neposredni bližini onega električnega opornika (glej članek na 2. strani ... in pri nas v Avstriji), ki so ga pred enim tednom neznanci razstrelili. Avstrijska patrolja dveh mož (1 orožnik in 1 carinik) je šla na goro Roßkarspitz; pot je deloma oddaljena od meje le nekaj metrov. Ko se je razbesnela nevihta, je patrolja iskala zavetje, v tistem hipu pa so udarili v bližini strelji v skalovje.

Italijanske oblasti so trdile, da so njihovi vojaki oddali samo varnostne strele v zrak.

Dunaj protestiral proti streljanju

Na Dunaju je v ponedeljek zunanji minister dr. Tončić izročil italijanskemu veleposlaniku noto (diplomatski dopis), v kateri avstrijska vlada odločno ugovarja proti streljanju na avstrijske graničarje. V noti je bilo rečeno: »Oba graničarja sta nosila uniforme in sta hodila po običajni turistični stezi na območju Porzerscharte, ko so iz razdalje približno 500 do 600 metrov — domnevajo iz mitraljezov — prifrčali strelji ter se zarili 10 metrov pod njima. V noti je bilo rečeno, da je bilo v taki razdalji prav natančno lahko spoznati graničarje, zategadelj sumijo, da so italijanski vojaki ogenj zavestno otvorili proti njima.

Avstrijski škofje obsojajo vsako silo

V skupni resoluciji, izdani na konferenci avstrijskih škofov k južnotirolskemu vprašanju, so le-ti obsodili sodbo v Linzu (kot znano je prvotno sodišče po dolgi razpravi proti 15 obtožencem, ki so sodelovali pri

atentatih na Južnem Tirolskem, oprostilo vse obtožence) ter vse televizijske oddaje take vsebine. Škofje dalje obsojajo (vidimo, da so se naši škofje odzvali pozivu italijanskega škofa — glej stran 2) vsako uporabo sile in spominjajo pri tem na sveto zapoved: »Ne ubijaj!«

Nazadnje prosi škofovska konferenca v resoluciji vladi obeh dežel, da bi čimprej sklenili pripravljajno pogodbo, ki bi ustvarila mirno ozračje.

Komisija: „Bil je atentat“

Avstrijski strokovnjaki, ki so preiskali mesto, kjer je eksplodirala mina na vrhu Cima Vallona (Porzejoch), so se te dni vrnili iz Italije. (Prvotno se je Italija branila, da bi k preiskovalni komisiji pritegnili še avstrijske izvedence. Notranji minister dr. Hetzenauer je namreč takoj po tragičnem slučaju sestavil preiskovalno komisijo, katere naloga naj bi bila ugotoviti, če niso bili prišli teroristi iz Avstrije).

Iz poročila te komisije je razvidno, da so 25. junija ubiti štiri italijanski vojaki padli kot žrtev atentata. Možno je, da so smrtonosne mine položili isti storilci, ki so razstrelili električni opornik.

INTERALP brez Italije

V senci nadaljnega italijanskega koraka proti Avstriji v zvezi z zadnjimi dogodki na italijansko-avstrijski meji, je potekalo minulo soboto v Porečah letno zborovanje INTERALP (Mednarodni odbor za vzpostavitev prometnih poti alpskih dežel).

V začetku seje v hotelu »Seefeld« je naznanil glavni tajnik, podglavar dr. Weißmann, da se dvanajstčlansko italijansko zastopstvo po nalogu iz Rima zborovanja v Porečah ne more udeležiti. V telegramu je bilo rečeno, da zastopstvo pokrajine Furlanija—Julijska krajina obžaluje, da ni moglo priti na zborovanje.

Po izredno zanimivih strokovnih predavanjih so istega dne popoldne na zborovanju sprejeli resolucijo, v kateri poudarjajo, da preti srednjeevropskemu alpskemu pro-

sedaj že deset let službo konzistorialnega svétinika z dolžnostmi sinodalnega eksaminatorja in sodnika, docenta bogoslovja, vizitatorja far, veroučnega nadzornika in še drugih področij. V visoki službi z velikimi dolžnostmi pa najde slavljenec še vedno časa dovolj za duhovniško brigo dijakov, bolnikov, slovenskih vernikov celovškega mesta. Je kurijski kaplan Marijine legije naše škofije, duhovni vodja tretjerednikov dvojezičnega ozemlja in vrhu vsega nosi še dolžnost duhovnega asistenta Katoliškega delovnega odbora, ki ceni v njem svojega vodnika in usmerjevalca. In še bi bilo treba naštevati njegovo neutrudljivo delo v odboru Mohorjeve družbe in Sodalitete, v dijaških domovih, po vseh naših farah, v »Nedelji«, Mohorjevem koledarju in še drugod.

Bogato življenje in delo dobrega sejalca! Kdo naj mu povrne ogromne žrtve? On, ki je slavljenca in nas učil ljubezni do bližnjega iz ljubezni do Boga-Stvarnika, Odrešenika in Posvečevalca. Mi pa prosimo ob njegovem jubileju zanj zdravja in še mnogo mnogo duhovne letine.

dro.

Novi boji na Suez

Predstavnik izraelske vojske je izjavil, da je prišlo ob koncu prejšnjega tedna v bližini Kantare na Sueškem prekopu ponovno do hudih tankovskih in artilerijskih dvobojev med egiptovskimi in izraelskimi vojaškimi silami. Obe strani sta poslali ostre proteste Združenim narodom. Kairo in Tel Aviv valita krivdo za kršitev premirja drug na drugega.

Po poročilu časopisa »Sunday Telegraph« so Egipčani pričeli graditi na zahodni obali Sueškega prekopa z vso naglico rampe za izstreljevanje raket »zemlja-zrak«. Nek vojaški predstavnik je poročal, da je sam osebno bil pri prevozu 25 težkih raket v smeri Sueškega prekopa.

Sovjetska resolucija propadla

V glavni skupščini Združenih narodov so v tork ponoči pričeli z glasovanjem treh resolucij o Srednjem vzhodu. V njej je rečeno, da se Izrael obsodi kot napadalec in da brezpogojno umakne svoje enote z zasedenega ozemlja. Ta resolucija je bila odklonjena. Pa tudi resoluciji 15 neblokavskih in latinskoameriških držav, ki zahtevata umik Izraela z zasedenih področij, nista dobili dvetretjinski večini.

storu zmerom večja nevarnost obvoza. Da pa bi čimprej zgradili prometne poti za prekokelinski gospodarski promet, je to na teh INTERALP zborovanjih problem številka 1. Prav zategadelj daje INTERALP pobude, da bi države na tej prometni zvezi Sever—Jug ustrezno prispevale k financiranju.

Z veseljem so na zborovanju vzeli na znanje, da se pogajanja v okviru alpskega zračnega prometa med sosednjimi deželami Furlanijo—Julijsko krajino, Slovenijo, Koroško in Tirolsko razvijajo pozitivno.

»Da bi zgraditev avtomobilskih cest«, tako se glasi v resoluciji, prav tako hitro povezal naša ozemlja kakor letala v rednem prometu iz Ljubljane v Trst, iz Bozna v Innsbruck in iz Celovca v Benetke.

OBJAVA

Prijave za 1. razred gimnazije so ustne v pisarni ali pa pismene na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slovenen in Klagenfurt, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22.

Potrebni dokumenti so:

1. Rojstni list.
2. Spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole.
3. Dokaz avstrijskega državljanstva.
4. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na ravnateljstvo gimnazije.

Sprejemni izpiti za 1. razred so prvi dan velikih počitnic, to je v soboto, 8. julija 1967, ob 8. uri zjutraj na šoli.

Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo in sicer za 4. šolsko stopnjo predvidena snov.

V zadevi vstopa v višje razrede pa je nujno potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Ravnateljstvo

Politični teden

Po svetu . . .

PO ZAKLJUČKU POSVETOVANJ MED JOHNSONOM IN KOSIGINOM

Pred kratkim je bila vsa svetovna pozornost obrnjena v Glassboro, mestece v bližini Filadelfije, na pol poti med Washingtonom in New Yorkom.

Prvi sestanek v petek, 23. t. m., je trajal več kot pet ur; oba državnik sta se pogovarjala o Srednjem vzhodu, Vietnamu in o neširjenju atomskega orožja.

Po prvem sestanku je Johnson izjavil, da imajo Združene države Amerike in Sovjetska zveza zaradi svoje moči in svojega bogastva posebno odgovornost za svetovni mir, zategadelj je potrebno, da so odnosi med obema državama pametni in konstruktivni. Dodal je: »Naša dolžnost je tudi, omogočiti, da druge države živijo v miru druga ob drugi, če se to lahko stori.« Dodal je, da se s Kosiginom strinjata, da sta obe državi dali majhen prispevek k ustavitvi ognja na Srednjem vzhodu. »Obžalujemo samo dejstvo, da ta naš prispevek ni mogel preprečiti izbruha sovražnosti, čeprav smo to skušali storiti. Želim poudariti, da se bodo rezultati prvega sestanka ocenjevali na podlagi tega, kar bomo lahko storili za mir. Upam, da je ta sestanek prispeval k našemu boljšemu spoznavanju.«

NE SOGLASJA SO OSTALA, A NADALJEVALI BODO POGAJANJA

Drugi sestanek med ameriškim predsednikom Johnsonom in sovjetskim premijerom Kosiginom v nedeljo, 25. junija, je trajal 4 ure in 47 minut. Johnson in Kosigin sta se ob zaključku pogovora sporazumela, da bosta v bodoče ostala v stalnem stiku bodisi neposredno med seboj ali po svojih zunanjih ministrih ali pa po poslanikih. Hkrati sta oba državnik podala nekaj izjav.

Kosigin je izjavil, da je imel priložnost izmenjati si poglede z Johnsonom o številnih mednarodnih vprašanjih ter da mu je sestanek dal priložnost načeti nekatera dvostranska vprašanja. Zatem je Kosigin dejal, da upa, da bo sovjetsko in ameriško ljudstvo skupno hodilo po poti miru. Izjavil je tudi, da pozdravlja prijateljstvo med sovjetskim in ameriškim ljudstvom.

Kosigin je potem dejal, da sta si z Johnsonom na prvem in drugem sestanku izmenjala poglede o številnih mednarodnih vprašanjih. Glede Srednjega vzhoda sta obrazilila vsak svoje stališče. Za Sovjetsko zvezo je glavna stvar doseči umik izraelskih čet, ki so napadle arabske države, za črte premirja. To vprašanje je velike važnosti za ohranitev miru na Srednjem vzhodu.

Johnsonove izjave

Ob povratku v Belo hišo iz Glassbora je Johnson izjavil: »Poročati moram, da ni na vidiku noben sporazum glede krize na Srednjem vzhodu in da še trajajo naša znana nesoglasja glede Vietnoma. Toda tudi glede teh vprašanj sem prav rad poslušal stališče premiera sovjetske vlade neposredno od njega in sem zadovoljen, ker sem imel možnost mu naravnost in podrobno povedati, kakšni so naši smotri in kakšna je naša politika na omenjenih področjih, in o tem, kar ne spada v naše smotre in našo politiko na teh področjih. Mislim, da je Kosigin storil enako do mene.«

KAKO JE OB VOJNI NA SREDNJEM VZHODU DELOVAL RDEČI TELEFON

Časopisi »New York Times« in »Newsweek« ter »Times« so prinesli silno zanimive članke, kako so potekale med vesilama Združenih držav Amerike in Sovjetske zveze odločitve v času vojne na Srednjem vzhodu in karibsko krizo pred petimi leti. Tedaj so o potezah in nasprotnih potezah sklepali za zaprtimi vrati, medtem ko je potek pogajanj sedaj osvetljevala baterija televizijskih reflektorjev v varnostnem svetu Združenih narodov, kjer sta ameriški zastopnik Goldberg in njegov sovjetski kolega Fedorenko neposredno izmenjavala besedne udarce.

Obstaja še druga linija sporazumevanja, ki je delovala v času krize na Srednjem vzhodu. To je znameniti »rdeči telefon«, neposredna teleprinterska linija med Washingtonom in Moskvo.

Na dan izbruha vojne (5. junija) med Arabci in Izraelci, je okoli 8. ure zjutraj po ameriškem času zazvonil teleprinter v Beli hiši, na katerega tipkah so vtisnjene črke latinice in cirilice. Ta aparat je bil izdelan v Moskvi, oni v Kremlju pa je ameriške izdelave.

Walt Rostow, Johnsonov svetovalec za obrambna vprašanja, je pritekel k Johnsonu v njegovo ovalno pisarno z vestjo, da po »vroči liniji« prihaja nekaj drugega kot običajno. »Vročna linija« teče na ameriški strani skozi Pentagon in se končuje v Beli hiši. Od 30. avgusta 1963, ko je bil ta teleprinter instaliran, do 5. junija 1967 po njem ni prihajalo nič bolj vznemirljivega kakor redne novoletne čestitke in preizkusni tekst, ki ga vsako uro redno pošiljajo v obe smeri, da bi ugotovili, če zveza deluje pravilno.

Besedilo, ki je s tempom 66 besedi na minuto legalo na papir zdaj, je bilo drugačno. Ob teleprinterju nenehno opravlja službo prevajalec, ki je dolžan sleherni sporočilo takoj, ko pride iz Moskve, prestaviti v angleščino. Johnson je pohitel v kon-

. . . in pri nas v Avstriji

ITALIJA BLOKIRALA POGAJANJA Z EVROPSKO GOSPODARSKO SKUPNOSTJO

V četrtek minulega tedna je Italija obvestila druge države članice Evropske gospodarske skupnosti (EWG—EGS), da se bo upirala pogajanjem o pridružitvi Avstrije k evropski skupnosti za premog in jeklo vse dotlej, dokler bodo avstrijsko ozemlje uporabljali kot oporišče za teroristične napade na Italijo. Sporočilo so objavili, potem ko je mina, ki naj bi jo bili nastavili atentatorji, ubila štiri italijanske vojake.

V preteklih letih so neonacistični teroristi ubili deset Italijanov in povzročili tudi precejšnjo gmotno škodo. Teroristično dejavnost izvajajo v okviru gibanja za priključitev italijanske pokrajine Alto Adige (Južna Tirolska) k Avstriji ali k »veliki Nemčiji«.

V nedeljo, 25. junija, so štirje pripadniki italijanske vojske izgubili življenje visoko v planinah na vrhu Cima Vallona (nad 2000 metrov) v pokrajini Belluno in tik ob italijansko-avstrijski meji. V jutranjih urah so neznanci razstrelili električni opornik nad vasjo Santo Stefano di Cadore. Posebna patrulja, ki so jo spremljali tudi s helikopterji, naj bi zasledila storilce, toda prvi je stopil na skrito mino alpinec Piva, pozneje pa še drugi trije nesrečniki, ko so se vračali s kraja nesreče. Novi atentat, ki ga je odločno obsodila tudi južnotirolska ljudska stranka s posebno izjavo, objavljeno v dnevniku »Dolomiten«, je izzval zgražanje v svetu.

Italijanska nota avstrijski vladi

Po svojem veleposlaniku Martinu je italijanska vlada izročila posebno noto avstrijski vladi zaradi najnovejšega atentata na Cima Vallone. V noti je rečeno, da si Italija pridržuje pravico, da v smislu mednarodnih predpisov sprejme ustrezne ukrepe v zvezi z odgovornostjo Avstrije. Hkrati zahteva nota, naj Avstrija odločno nastopi in prepreči vsakršna dejanja, naperjena proti italijanski državi s strani teroristov, ki imajo svoje oporišče na avstrijskem ozemlju in se tam tudi skrivajo. Nota navaja dalje, da obstaja gotova povezava med najnovejšim atentatom in razsodbo v Linzu, z izjavami Avstrijca Burgerja in oddajo avstrijske televizije, na kateri so nastopali tudi avstrijski teroristi ter se pogovarjali s predstavniki avstrijskih strank (med tema tudi z bivšim ministrom dr. Kreiskym). Kljub vsem sedanjim zahtevam ni avstrijska vlada doslej obsodila zločincev na Južnem Tirolskem ter ni ničesar ukrenila proti njim.

Italijanski škof poziva avstrijske škofe

Ob pogrebu štirih žrtv atentata na Cima Valloni je v Bellunu spregovoril škof Muccin. Skliceval se je na svet avstrijskih škofov, duhovnikov in vseh vernikov, naj obsodijo zadnji umor na avstrijsko-italijanski meji. (Kot znano, je doslej le škof Rusch od avstrijskih škofov povzdignil glas proti izidu sodbe v Linzu. Naš list je o tem pisal v 24. številki).

ferenčno sobo v kleti Bele hiše, kjer so se mu pridružili obrambni minister McNamara, zunanji minister Rusk in Walt Rostow. Na steni za ovalno mizo običajno visi velik zemljevid Vietnoma; namesto tega je zdaj tam visela ogromna karta Srednjega vzhoda.

Sporočilo, ki so ga vzeli iz teleprinterja, so pri priči razbrali tajno pisavo in prestavili v angleščino. Kratek pogled na grobi prevod je povedal, kdo je sporočilo poslal in za kaj gre. Podpisal ga je bil sovjetski premier Aleksej Kosigin. Sovjetska zveza, je pisal Kosigin, se ne bo vmešala v spopad, če se ne bodo vmešale Združene ameriške države; a če se bodo, bo to prisiljena storiti tudi Sovjetska zveza. Johnson in njegovi pomočniki so pri priči sestavili odgovor. Alekseju Kosiginu so zagotovili, da se ZDA ne nameravajo vmešavati.

Še tisti dan in v dneh, dokler na Srednjem vzhodu niso ustavili sovražnosti, je »vroča linija« posredovala sem in tja kakih ducat sporočil sovjetskega državnega vodstva ameriškem in obratno. Nekaj rezultatov te izmenjave je prišlo na dan v obliki resolucij, sprejetih v varnostnem svetu. Drugi rezultati pa so se pokazali na sestankih med Johnsonom in Kosiginom.

V svojem govoru je škof Muccin obžaloval, da je sodišče v Linzu oprostilo atentatorje. Na ta način se ne morejo obrisati roke zločincev.

Dr. Tončič obsodil nasilje

Avstrijski zunanji minister dr. Tončič je z ozirom na težak pripetljaj ob avstrijsko-italijanski meji izjavil, da v globini srca obžaluje žrtve, ki so padle pri izpolnjevanju svoje službene dolžnosti ter da sočustvuje z družinami umorjenih vojakov. »Ti dogodki jasno pričajo, kam lahko pripelje terorizem.« Uporaba sile na Južnem Tirolskem zasleduje le smoter sejati sovraštvo med avstrijskim in italijanskim ljudstvom in zastrupljati odnose med obema deželama.

»Žalostni dogodek mi nalaga dolžnost,« je naglasil minister, »da še enkrat poudarim, da to obliko političnega spora brez-pogojno in najodločneje obsojam. Vem, da tako misli z menoj večina avstrijskega ljudstva.«

PREUREDITEV AVSTRIJSKEGA RADIA: NOVI PROGRAMI V SEPTEMBRU

V jeseni bomo dobili dva čisto nova televizijska in tri radijske programe, je javil v torek, 27. junija, glavni upravnik Avstrijske radijske družbe Gerd Bacher. O tem novem programskem načrtu bo 14. julija razpravljala nadzorni svet avstrijskega radia.

Sprememba in preureditev programa ima za cilj, kot je naglasil Bacher, izboljšanje njegove kvalitete. Doslej so namreč vsi trije radijski programi prinašali »vse za vsakega«; po novi ureditvi pa naj bi vsakemu poslušalcu omogočili izbirati med vsebinsko strogo oblikovanimi programi. »Za avstrijski radio prihaja nova doba,« je preroksko pristavil glavni upravnik.

Tako bo sestavljen »I. program« bolj za zahtevne poslušalce (na visoki umetniški ravni), »II. program« bodo pripravljale in sestavljale zvezne dežele, »III. program« pa naj bi bil posvečen zabavi, ter naj bi ne prinašal nič drugega kot prijetne urice poslušalca.

IMENOVANJE NOVIH RADIJSKIH UPRAVNIKOV

Avstrijski radijski nadzorni svet se je v ponedeljek, 26. junija, na večurni seji bavil s predlogi glavnega upravnika Gerda Bacherja o zasedbi mest deželnih radijskih upravnikov in s programsko prenovitvijo radia in televizije, ki jo bodo uvedli 1. septembra letos.

Ob tej priliki so ustanovili delovni odbor nadzorne sveta, ki naj bi v naslednjih dneh, od 14. julija, obravnaval novi programski načrt; tedaj bodo o tem izrekli tudi zadnje besede.

Na ponedeljkovi seji nadzornega sveta so se sporazumeli, da ostanejo na svojih upravnih mestih v zveznih deželah isti ljudje kot doslej, razen na Tirolskem in Štajerskem. Novorazpisane službe upravnikov na Nižjeavstrijskem in Gradiščanskem bodo zasedle osebe, ki so bile že do sedaj pristojne za zadeve obeh zveznih dežel v dunaj-

SLOVENC

doma in po svetu

Umril je vseučiliški profesor dr. Janez Fabijan

Iz Ljubljane je prišla žalostna vest, da je pred kratkim za zmerom zatisnil svoje trudne oči osemdesetletni vseučiliški profesor dr. Janez Fabijan. Dolgo vrsto let je poučeval dogmatiko na ljubljanski teološki fakulteti. Kadar je utegnil, je bil zmerom pripravljen pomagati na podeželskih župnijah, vodil tečaje duhovnih vaj in razne duhovne obnove. Bil je med prvimi, ki so prisluhnili pozivu papeža Pija XI. glede važnosti organiziranega laiškega apostolata ter postavil temelje slovenski katoliški delovni akciji. Bil je skromen, globokega duševnega življenja ter otroško preprosto pobožen. V življenju je moral okusiti tudi trpkosti ječe. Tako je dodal naslovu vseučiliškega profesorja še naziv spoznavalca ter mučenca.

Ivo Daneu najboljši košarkar na svetu

Nedavno se je v Montevideu v Urugvajju končalo svetovno prvenstvo v košarki. Sovjetska zveza je letošnji svetovni prvak, (zlata medalja), na drugem mestu pa so se uvrstili Jugoslavlani (srebrna kolajna); evropska košarka je tako potrdila svojo izredno kvaliteto in celo zasenčila učitelje svetovne košarke Amerikance.

Med množico košarkarskih igralcev je bil slovenski predstavnik Ivo Daneu (v jugoslovanski reprezentanci je bil poleg njega še en Slovenec, in sicer Borut Bassin, ki mu gre tudi levji delež za uspeh 2. mesta) proglašen za najboljšega amaterskega košarkarja prvenstva. Zaslužen velik in prestižno priznanje igralcu. Razumljivo je, da je zategadelj Ivo Daneu tudi v najboljši peterki sveta, ki so jo novinarji sestavili na tem svetovnem prvenstvu: Ivo Daneu (Jugoslavija — Slovenec), Barrett (ZDA), Volnov (Sovjetska zveza), Lopatka (Poljska) in Ubiratan (Brazilija).

Cleveland v ZDA: Smrt Štefanije Avsenek

V maju je umrla v Clevelandu v Združenih državah Amerike Ljubljanka Štefanija Avsenek, žena Ivana Avseneka. V Sulerjevi družini se je rodila leta 1894. Njen zakon z Ivanom Avsenekom je Bog blagoslovil s štirimi otroki, tremi hčerkami ter sinom, ki je umrl pred vojno v Ljubljani. Leta 1945 je z otroki odšla preko Koroške v Italijo, odkoder je vsa družina leta 1950 prišla v Cleveland. Bolehala je dalj časa za neozdravljivo boleznijo.

Iz Argentine nam poročajo:

Na tehnični fakulteti univerze mesta La Plata je končal svoje študije strojnega inženirja Gregor Milharčič, sin znanega trgovca s po hištvom na Ezeici in odbornika Družabne pravde Luke Milharčiča. Gregor Milharčič je bil med študijem na univerzi v La Plati tudi pomožni profesor za matematiko.

V župniji naše Gospe iz Fatime, Isidro Casanova, v mestu, ki jo vodi Slovenec Janez Langus in v kateri opravlja službo kaplana njegov brat Primož, je bila pred kratkim lepa slovesnost na čast gospe Antoniji Langusovi. Med svečanostjo je škof msgr. Raspanti prebral sporočilo vatikanskega državnega tajnika Tardinija, da papež Pavel VI. podeljuje gospe Antoniji Langusovi, njenim trem sinovom duhovnikom: Primožu, Janezu in Juriju (salezijanski duhovnik v mestu Avellaneda), ostalim njenim otrokom in vsemu sorodstvu apostolski blagoslov. Škof Raspanti je izročil gospe Langusovi pergament s sporočilom vatikanskega državnega tajnika, sinovom in hčerkam pa spominske sveticice.

skem radiu. Po uradnem razpisu službe se je glavni upravnik odločil za tiste osebe, za katere so se izrekli tudi deželni glavarji (izjema je Tirolska).

Deželni radijski upravniki so:

- Dunaj: dr. Ernst Glaser;
- Nižja Avstrija: Hubert Haslinger;
- Gradiščanska: Egon Lassmann;
- Štajerska: Emil Breisach (doslej niso imeli upravnika);
- Salzburgska: prof. dr. Paul Becker;
- Zgornja Avstrija: Alfred Schwetz;
- Predarlška: dr. Walter Tölzer;
- Koroška: ing. Peter Goritschnig;
- Tirolska: Hans Hauser (deželni glavar Wallnöfer je bil za dosedanjega upravnika dr. Josefa Scheidla).

Nadzorni svet Avstrijske radijske družbe je obvaroval tudi pogodbe štirih direktorjev: Hartnerja, Zilka, Skalarja in Lenhardta, katere so z nekaterimi spremembami pokojninske klavzule (izenačene z Bacherjevo pogodbo) odobrili.

Mož Bližnjega vzhoda — Pavel

Pavel je bil po izrecnem božjem razodetju izbran zato, da nese ime Kristusovo pred pogane in kralje in Izraelove sinove, torej določen predvsem za apostola poganskih narodov. On je to od Boga mu dano poslanstvo tudi vedno poudarjal in zagovarjal ter ga tako zvesto izvršil, da je dobil za večne čase častno ime: učitelj ali apostol narodov. In vendar je pri vsem tem ostal do smrti zvest sin svojega izraelskega naroda. Kako mu je srce gorelo za ljubljeni rod, iz katerega je izhajal!

Najlepše nam to razodeva v pismu do Rimljanov, 9. poglavje. S kakim globokim občutkom ljubezni govori o Izraelcih kot svojih bratih po krvi! Seveda to krvno bratstvo mu ne zadostuje, želi, da bi mu bili tudi bratje v Kristusu, t. j. po veri v Njega. Zato je Pavlu v veliko žalost in bol, da njegov narod po večini ni sprejel Kristusa in z njim milosti božjega otroštva; tako ga boli srce zaradi tega, da bi hotel sam zavrežen biti za svoje zaslepljene brate. Torej, kljub temu, da so Izraelci zgrešili svoje poslanstvo, jih ne zataji in se ne odvrne od njih, ne, ljubi jih z bolečino v srcu. Kateri rodoljub bi mogel lepše izpričati svojo narodno pripadnost in trajno, neminljivo povezanost s svojim narodom?

Tako je velik apostol Pavel, kakor Kristus, ostal zvest svojemu narodu vse življenje, čeravno je popolnoma obvladal grški jezik in imel najbrž celo grško vzgojo, vsaj v precejšnji meri. Čeravno je s ponosom nosil rimsko državljansko pravico, čeprav se je že kot mladenič mnogo gibal v odlični grški in rimski družbi in četudi ga je njegov poklic vodil k drugim narodom ter je večji del svojega življenja prebil in deloval med njimi. Čeravno je pri teh narodih našel veliko vdanosti in ljubezni, več kot

pri lastnih rojakih, od katerih so ga mnogi smrtno sovražili, sumničili, obrekovali, tudi dejansko napadli in mu stregli po življenju: kljub vsemu temu se nasproti svojim ozkosrčnim nasprotnikom s ponosom priznava k izraelskemu narodu (v 2. pismu Korinčanom, 11. pogl.), ko piše: »Hebrejci so, jaz sem tudi, Izraelci so, jaz sem tudi.«

Upoštevati je treba, da je Pavel ohranil ljubezen svojemu narodu tudi tedaj, ko je ta takorekoč doigral svojo vlogo in bil kot politično samostojen narod obsojen na smrt.

Ko to beremo in mislimo na svoje velike moke kot Slomška, Einspielerja, Janežiča, Jegliča, Kreka in druge: ali ne čutimo, da so ti možje hodili v šolo h Kristusu samemu in njegovemu apostolu Pavlu, da so prisluškovali utripom njunih src in se tam učili tiste velike zveste ljubezni do lastnega zaničevanega naroda, se navzeli pri njima tistega neustrašnega poguma, s katerim so odločno in neizprosno branili pravico do rabe materinega jezika pri vzgoji mladine in druge narodne pravice.

In mi, ki živimo v podobnih razmerah, ali vemo, kaj je naša dolžnost in pravica? Ako Kristusa priznavamo za pravo luč, niti en trenutek ne bomo dvomili, kaj nam je storiti. Tudi to vemo, da nam nihče ne sme braniti ljubiti svoj narod in čuvati narodno lastnino. Imejmo torej hrbenico in bodimo značajni!

Začetek ljubljanskega kulturnega poletja

V ponedeljek, 26. junija, sredi poldneva so v predverju Križank zadonele fanfare, ki so navzočim naznanile, da so se začele XV. poletne kulturne prireditve. Le-te bodo letos v znamenju čimbolj privlačnega gledališko glasbenega programa, ki bo, kot kažejo že dosedanje podatki — privabil na ljubljanske poletne prireditve množico do-

Nemška revija o slovenskih ornamentih

Revija »Siemens Mitteilungen«, ki jo izdaja nemški koncern Siemens in je grafično lepo opremljena, je posvetila v eni novejših številki vso zadnjo stran ovitka slovenskemu ornamentu. Večino strani zavzemajo reprodukcije nekaterih motivov slovenskih ljudskih ornamentov v tribarvnem tisku. V spremnem članku pa je rečeno:

»Izreden hobby goji Branimir Pistivšek, sodelavec naše podružnice v Münchenu. Zbiral slovenske ljudske ornamente, kakor se najdejo na starih kmečkih skrinjah, zibelkah in slikah na steklo. Iz barvnega blestečega papirja izrezuje cvetice, liste in vejice in jih s trudopolnim podrobnim delom zleplja v motive polne fantazije.

Zelo pogosta je v slovenskih ljudskih ornamentih, ki so prehajali iz roda v rod, narodna cvetica nagelj. Pojavlja se v 40 osnovnih oblikah, ki se ponavljajo v mnogih variacijah. Tako ponazarjata dve nageljni

mačih gostov iz najrazličnejših krajev Slovenije in veliko tujih turistov. Ob otvoritvi poletnih kulturnih prireditev je bila v Viteški dvorani odprta tudi razstava »15-letnica festivala« skupaj z razstavo plastik Aleksandra Kovača. Festival je odprl podpredsednik mestnega sveta inž. Ljubo Levstik.

Will Petter 60-letnik

Znani režiser Dunajske drsalne revije Will Petter je te dni slavil šestdesetletnico svojega rojstva. Ta neumorni umetnik na poprišču drsalnih revij, je doslej s uspehom postavil na ledeni oder že 28 sporedov drsalne revije. Za vse te si je sam zamislil ideje in izvedbo le-teh, osnutke za koreografijo in športno vsebino.

Izbrane fotografije za razstavo „Človek in morje“

Zirija V. mednarodnega bienala umetniške fotografije »Človek in morje« v Zadru (Jugoslavija), ki ga prirede vsako drugo leto, je odbrala nekaj del in podelila nagrade. Za letošnji bienale je prejela 5840 del od 1860 avtorjev iz 49 dežel z vseh petih kontinentov. Za razstavo je izbrala 264 del od 238 avtorjev. Podelila je tri zlate, pet srebrnih in dvanajst bronastih kolajn ter 30 diplom.

Zbor Glasbene matice na turneji

Zbor Glasbene matice ljubljanske se je pravkar vrnil z enotedenske turneje. Pod vodstvom dirigenta Igorja Lavriča je najprej snemal v Zürichu, skozi Francijo je nadaljeval pot v Nizozemsko, kjer se je udeležil mednarodnega tekmovanja pevskih zborov v Haagu, vrnil pa se je skozi Zahodno Nemčijo, kjer je snemal v Ulmu.

Dirigent M. Munih bo gostoval v Benetkah

Od 9. do 12. julija bo mladi slovenski dirigent Marko Munih gostoval v Benetkah na poletnih igrah »Manifestazioni musicali estate 1967«. Z beneškim orkestrom bo izvajal dela Beethovna in Dvoraka.

PROGRAM XVIII. POLETNIH IGER V BREŽAH

Poletno gledališče na Petrovi gori v Brežah bo uprizorilo v naslednjih dneh tele predstave:

V PETEK, 7. julija, ob 20. uri: DER EINGEBILDETE KRANKE (Namišljeni bolnik), ponovitev Molièrove komedije.

SOBOTA, 8. julija, ob 20. uri: DIE VERSCHWÖRUNG DES FIESCO ZU GENUA (Zarota Fiesca v Genovi), tragedija Friedricha Schillerja.

SREDA, 12. julija, ob 20. uri: DER EINGEBILDETE KRANKE (Namišljeni bolnik).

PETEK, 14. julija, ob 20. uri: DIE VERSCHWÖRUNG DES FIESCO ZU GENUA (Zarota Fiesca v Genovi).

Vstopnice prodajajo v predprodaji tujskoprometni uradi v Brežah, Celovcu (Deželni tujskoprometni urad, in tujskoprometni urad Obersteiner), dalje se dobijo tudi pri blagajni ob začetku vsake predstave.

DR. METOD TURNSEK:

Začetek in višek pokristjanjenja slovenskega naroda

VIII. nadaljevanje

Ob smrti sv. Modesta (morda 767) je krščanstvo v koroški kneževini že toliko pognalo korenine, da se kljub trem uporom ni dalo več izruvati. Ob smrti sv. Virgila 784 pa se je krščanstvo v Karantaniji že toliko razširilo in utrnilo, da je ta dežela po razbitju obrske države (796) postala izhodišče za misijonsko delo v pokrajinah severno od Drave (v Osrednjem in Dolnjem Pomurju) in od Rabe do Drave in naprej do Donave. Šele s pokristjanjenjem teh pokrajin in tamošnjih slovenskih prebivalcev je pokristjanjenje slovenskega naroda doseglo svoj višek.

3. Pokristjanjenje Slovencev v oglejskem patriarhatu in v Panoniji

V oglejskem patriarhatu so živeli Slovenci že od svoje naselitve, ko so po odhodu Langobardov iz Panonije 568 tudi slovenski rodovi pritisnili za njimi do italjske ravnine. Zasedli so sedanjo Beneško Slovenijo (severno od Čedadu), pobočja in hribe za Njemami, Rtinom, Huminom (Gemono), Pušjo vesjo (Venzone), dolino Bele z Mož-

nico (Moggio), Režijo, doli na jugu pa Brda, Soško dolino, Vipavsko, Kras, Istro. Tudi sedanja Kranjska in del Štajerske sta bila pod Oglejem, kar zadeva cerkveno pripadnost. Pa tudi do morja pri Trstu so zgodaj prispeli Slovenci in se naselili celo v samem Trstu in v Kopru, ki sta bila krščanski škofijski mesti.

Dokončno pokristjanjenje Slovencev v oglejskem patriarhatu se je izvršilo v času, ko je v Ogleju vladal patriarh sv. Pavlin II. (787—802), ki si je pridobil časten naziv »apostola Slovencev«. »Oglejski« slovenski kristjani so bili za krščansko idejo tako goreči, da se je njih vojvoda Vojnomir leta 795 ali 796 pridružil furlanskemu grofu Eriku in z njim popeljal svojo vojsko v boj zoper poganske Obre. Slovensko-furlanska (frankovska) vojska je vdrla v Spodnjo Panonijo (preko Drave in Mure) in uničila glavni obrski stan ali hring.

Ta krščanski bojni pohod je prinesel sužnim Slovcem pod Obri rešitev, ker je Karel Veliki s svojimi armadami, ki so prodrle ob Donavi navzdol, zadal Obrom od-

stebli, ki imata liste obrnjene druga proti drugi, družinsko slogo in duševno razumevanje. Ta ornament pogosto krasi otroško zibelko in še pogosteje nevestino balo. Prav tako pestre so kombinacije s srcem, ki jih je videti že nad hišnim vhodom. V notranjosti hiše srečujemo predvsem na omarah rumene in rdeče cvetice, ki pričajo o prijaznem vzdušju v lastnem domu. »Srečno življenjsko pote« obeta otroku v zibelki »mora« (Drudenfuß), prastaro čaravno znamenje sreče. Za »najplemenitejši les« slovenske pokrajine velja les vinske trte, katera ga ne opevajo le ljudske pesmi, ampak se uporablja tudi v številnih figurah kot okras.«

G. Pistivšek je zbral obširno zbirko prekrasnih slovenskih ornamentov in jo misli izdati tudi v knjigi, če bo našel založnika zanjo.

ločilen poraz. Po tej slavni zmagi je tudi poganskim Slovcem v Panoniji začel svetiti sv. križ. S frankovsko vojsko, ki je leta 796 vdrla na obrsko ozemlje, je po odredbi samega kralja Karla Velikega moral na pot v Panonijo tudi salzburški škof Arno, naslednik sv. Virgila, z njim pa večje število njegove duhovščine. Še sredi vojnega pohoda je škof Arno v družbi oglejskega patriarha sv. Pavlina, ki je tudi prispel v Panonijo, započel misijonsko delo med Obri in Slovenci. Cerkvena dostojanstvenika sta izdelala načrt, kako bi na najbolj uspešen način širili krščansko vero. Smernice so bile iste kot nekaj desetletij poprej za pokristjanjevanje karantanskih Slovencev, namreč ne s silo in tudi ne s pobiranjem desetine od novih kristjanov, marveč s prizanesljivostjo in z blagohotnim poukom naj krščanski misijonarji pridobivajo ljudi za krščansko vero.

Po povratku frankovske vojske iz Panonije 796 je kraljev sin Pipin dodelil Spodnjo Panonijo okoli Blatnega jezera med Rabo in Dravo in do tja, kjer se Drava izliva v Donavo, kot misijonsko področje v upravo salzburški škofiji. Tako je reka Drava v spodnjem toku postala meja med salzburškim in oglejskim misijonskim ozemljem. V srednjem in zgornjem toku, v Karantaniji, pa je Drava tudi postala meja salzburškim in oglejskim misijonskim pod-

Dalje na 5. strani

Sodobni kulturni

portret

Božidar Borko

Kulturni žurnalist in literarni publicist Božidar Borko je pred kratkim praznoval svojo sedemdesetletnico. Njegovo življenje pomeni posebjeno zgodovino modernega slovenskega kulturnega novinarstva, njegove duhovne in materialne sestavine, dileme, delovne načrte, uspehe in neuspehe. Življenjepisci Božidarja Borka, ki se še vedno s peresom v roki živo udeležujejo, bi imeli priložnost, ob vsakem njegovem življenjskem dejstvu ugotavljati, da se položaj za kulturnega časnika v Slovenskem od početkov do danes ni bistveno spremenil, ne v dobrem ne v slabem.

Številni zgledi po svetu in na tujem pričajo o tem, da je žurnalizem visoka šola pisateljskega peresa. Kdor jo obvlada s tako odliko in tehtnostjo, kot jo je Božidar Borko, za tega je očitno, da od vsega začetka ni iskal pisateljske brezmejnne ustvarjalne avtonomnosti, temveč žurnalistično sproščenost, ki utesnjuje, in žurnalistično utesnjenost, ki sprošča, da ga je prevzela in osvojila možnost, vtisniti dnevu, ki mine s številko časopisa, nekaj pomembnejšega, enkratnejšega, kar ga ločuje od drugih dni in drugih števil. Potem se v zameno za oblikovanje nadčasnih umetniških življenjskih vizij zapiše posredovanju tega nadčasnega in brezčasnega časnemu in minljivemu dnevu in ta strast, to izrpačoče dnevno izgorevanje, postane njegovo življenjsko poslanstvo. Tak je primer Božidarja Borka. In ves, s čimr se je tako ugašen srečeval pri svojem časnikaškem delu, je v bistvenem primeru možnosti in nemožnosti slovenskega časnikarskega peresa do današnjih dni.

Skozi dileme, ki so bile v tesnih slovenskih razmerah za časnika in nekdanj gotovo še grenkejši in ostrejši, je krmaril Božidar Borko svoje dnevno-kulturno poslanstvo vse od leta 1928 do 1945 kot kulturni urednik liberalističnega »Jutra«. Pred tem osrednjim obdobjem časnikaškega kulturnega dela je od leta 1919 do 1921 urejal v Radgoni obmejni list »Murska straža«, do leta 1926, ko je prišel k »Jutru« urejat tedensko prilogo »Življenje in svet«, pa mariborski dnevnik »Tabor«. Po osvojitvi je bil nekaj mesecev še pri »Slovenskem poročevalcu«, nato pa v uredništvu Slovenskega knjižnega zavoda in Cankarjeve založbe vse do leta 1961, ko se je upokojil.

Z marljivostjo, z naraščanjem osebne veljave znotraj uredništva, s poudarjanjem nadstrankarskih kulturnih in umetniških meril, s prizanesljivostjo do slabosti in poudarjanjem pozitivnih strani kakega pojava, včasih tudi — žal — z molkom, tudi z umikom čisto osebnega mnenja, po tehnični plati pa seveda z vzorovanjem pri francoskih in čeških časopisih je Božidar Borko izoblikoval tako tehtno kulturno stališče, da ga je v protibrambi moral začeti posnemati tudi nasprotni Slovenec. Kulturne rubrike, kakršne poznamo danes v slovenskem tisku v Jugoslaviji, so očitno v bistvu nasledek tudi Borkovega kulturnega urednikovanja med dvema vojnoma.

Ob tem uredniškem delu si je Borkovo pero dajalo duška z esejističnim delovanjem v revialnem tisku, v »Ljubljanskem zvonu«, v »Srbskem književnem glasniku«, »Novi Evropi« in drugih. Iz neusahljive bralske strasti in želje po spoznavanju z učenjem tujih jezikov je kot prevajalec dal slovenskemu bralcu nekaj deset knjižnih prevodov iz srbohrvaščine, ruščine, bolgarščine, češčine, italijanščine in francoščine.

Časnikar, esejist, prevajalec, strasten prijatelj in poznavalec lepe knjige, pravi o o svojem delu:

»Od mladih nog sem bil krhkega zdravlja, koketiranja s smrtjo v meni ni hotelo biti konec, na mladost imam zato grenke spomine. Morda sem ravno zato tako intenzivno iskal v svetu knjig in umetnosti nasploh. Jaz sem od tistih mladih, mučnih let schopenhauerjanec, ta filozof mi je pomagal s prikazom svetovne bolečine prebolevati osebno. In ko sem že pri moji knjigi zbranih esejev in študij, ki je leta 1962 izšla pri založbi Obzorja z naslovom »Na razpotjih časa«: res je, moja kritika je impresionistična. Vse življenje sem dajal od sebe samo koncepte, odseve in prebliske iz sveta v svojih doživetjih.«

Pri nas na Koroškem

Novomašna daritev v Melvičah

Med mogočnimi gorami in sončnimi planinami, prijaznimi bregovi in duhtečimi gozdovi leži mirna vasica Melviče. Božana od gorskega sonca je vsa narava z njenimi prebivavci zahrepenela po svečanem trenutku — novi maši.

SPREJEM

Množica ljudi je nestrpno čakala pred melviško cerkvico, da pozdravi svojega sina — novomašnika. Med slovesnim pozdravom zvonov je prispel č. g. novomašnik **Valentin Gotthardt**. Ponosno so zrlil Ziljani v svojega sina in mu v srcu želeli vse najboljše na duhovniški poti. V pozdrav mu je zaigrala godba na pihala iz Brda. Ti mladi fantje in mošje so bili ponosni, da je iz občine Brdo izšel novomašnik. Zato so ga razveselili s svojo godbo. Melviški pevci so pod vodstvom č. g. Maksa Mihorja zapeli vedno ganljivo pesem: »Novomašnik, bod' pozdravljen«. Mladi Ziljanci sta pozdravili g. novomašnika in mu izročili šopka nageljčkov. Zatem ga je pozdravil domači g. župnik Rudi Šafan. Izrekel mu je prisrčno dobrodošlico v imenu fare. Označil je novomašnika kot zastopnika Velikega duhovnika Kristusa. Ganljivo je srečanje župnika z novomašnikom. Župnik spremlja kot oče sina-duhovnika skozi vsa leta. On mu je v pravem pomenu duhovni oče. Pri njem najde opore, poguma, dobrih in koristnih nasvetov. On mu je kažipot k oltarju, k cilju. V imenu občine je pozdravil g. novomašnika župam sam. Izrazil je posebno veselje nad tem, da je izmed dvajset novomašnikov eden iz njegove občine.

Po tem sprejemu so farani napolnili cerkev, da zaključijo tridnevno, ki je služila

la kot priprava na novo sv. mašo. Č. g. rektor France Brumnik je pripravil farane na srečanje z novomašnikom. Nadvse je razveseljivo omeniti, da je večina faranov sprejela v teh dneh sv. zakramente. S tem so pripravili novomašniku največje darilo. Po sv. maši je č. g. novomašnik delil novomašni blagoslov in se tako zahvalil za prisrčni sprejem, ki so mu ga napravili.

SLOVO

V nedeljo, 2. julija, je oblačno vreme privabilo veno ljudstvo od blizu in daleč, da se združijo z novomašnikom ob božjem oltarju. Zbrali smo se najprej pred župniščem, da prisostvuujemo slovesu od staršev. Osem deklet v pristnih ziljskih nošah je pričakovalo novomašnika pred župniščem. Ko je stopil na prag župnišča, so mu pevci zapeli pesem: »Novomašnik, bod' pozdravljen«. Nato mu je nevesta izročila križ, ki naj ga spominja na posebno povezanost s Kristusom. V imenu dekana, ki je bil zadržan, so pozdravili č. g. novomašnika č. g. France Brumnik in mu slikal pot v bodočnost. Duhovniška pot je pot notranjega veselja in hkrati pot razočaranja in samote. Zato išči moči pri Njem, ki te poklical in ki ti bo dal moči in milosti. Zatem so starši blagoslovili svojega sina-duhovnika. Z blagoslovom staršev si se podal na pot do cilja. Sedaj si ga dosegel in se vračaš k staršem, da te blagoslovijo za duhovniško pot. Največja tolažba ti bo, dragi sobrat-novomašnik, vztrajna molitev tvojih staršev! Sreča je žarela iz oči staršev, ko jih je on nato blagoslovil. Grenko je to slovo, ki pa vsebuje nedoumljivo veselje staršev: darovala

sva sina ljudem, da se bo on daroval za ljudi!

PRVA SV. DARITEV

Od župnišča se je zvrstila procesija k novomašnemu oltarju. Tam mu je družica izročila kelih in prosila, naj se spomni vseh svojih pri sv. daritvi. Ob asistenci novomašnika iz Dobrle vesi č. g. Poldeja Zundra in č. g. Valentina Kapusa je pristopil k oltarju. Mašne speve je prepeval zbor, ljudstvo pa je pridno sodelovalo ob spremljavi briške godbe.

Novomašni pridigar, č. g. Jože Kopeinig, je v lepih besedah orisal duhovnika, ki je in ostane človek. Poudaril je važnost dobrih družin, goreče družinske molitve, pogostega prejetanja sv. zakramentov, ki so rodovitna tla za duhovniške poklice. Želja staršev naj bi bila, da bi Bog poklical iz njihove družine sina-duhovnika. V nemškem delu pridige pa je slikal duhovnika, kakor si ga predstavljajo ljudje. V priprošnjah smo se spomnili duhovnikov živih in umrlih ter prosili, da bi Bog obudil še veliko poklicev iz naše srede.

K darovanju sta mu prinesla brat in sestra kruh in vino in s tem hotela označiti povezanost med njim in svojci. Zelo veliko ljudi je pristopilo k sv. obhajilu in g. novomašnik je bil najbolj vesel tega trenutka, ko je smel tem ljudem deliti Kristusa v podobni kruha.

Po končani sv. daritvi je čakala množica ljudi, polna notranjega veselja, na prejem novomašnega blagoslova.

PRIJETNO POPOLDNE

Novomašni obed je bil pripravljen v »Strandhotelu« v Pazrejah. Med obedom so se vrstile deklamacije in pesmi. Č. g. France Czigan se je zahvalil staršem, da so omogočili sinu dosego poklica in poudaril vlogo staršev — sina duhovnika: kot ste spremljali s svojo molitvijo sina do oltarja, tako ga spremljajte še naprej, da bo dober dušni pastir tistim, ki mu bodo izročeni. Spregovoril je tudi župan in označil to slav-

Hladilniki za nizko hlajenje
260 litrov
samo šil. . . 5.680.-
B.B.C. Hladilnik za nizko hlajenje
126 litrov
samo šil. . . 1.980.-

nudi trgovsko podjetje **Blazej**
v kratkem tudi v Pliberku.
LIBUČE, 9150 Bleiburg, tel. 04238-302

Jubilej zlate poroke

Pavel in Marija Ražun
iz St. Vida v Podjuni

Foto: Marko Jernej

Jubilej, ki se danes le še redko obhaja, sta praznovala pred kratkim Pavel in Marija Ražun iz St. Vida v Podjuni. Poročila sta se med prvo svetovno vojno. Takrat je bilo zelo hudo. Težka je bila pot vojne in poveljne dobe. Pavel Ražun je delal nad trideset let v tovarni na Rebrci, kjer je po neki nesreči skorajda moral nehati delati. Lahka dela je še jemal na svoja ramena, a kmalu je šel v pokoj. Žena Marija pa mu je vedno skrbno stala na strani in vzgojila sedem otrok. Z možem sta si delila veselje, trpljenje, delo in žalost, da je bilo v hiši vedno zadovoljstvo. Ob njuni zlati poroki se je zbrala okoli njih vsa družina: sedem

otrok in 23 vnukov, ki vsi imajo radi svojega deda in svojo babico.

Tega jubileja se je spomnil tudi prevzvišeni škof, ki je jubilaroma poslal svoja voščila. Želi, da bi Pavel Ražun, ki je hkrati praznoval tudi 25-letnico mežnarske službe, lahko še mnogo leta delal na čast božjo in da bi ga božja ljubezen ohranila še dolgo zdravega in tako veselega.

Draga jubilaranta! Nimamo daru, ki bi ga mogli vama podariti k vajinemu jubileju. Sprejmite pa iskrene čestitke vseh bralcev našega lista. Verjemite nam, da se veselimo, da ste dočakali to visoko starost in vama kličemo še na mnoga leta.

nostno novo sv. mašo kot največje veselje in doživetje v svoji službi kot župan.

Po obedu smo zaključili dan nove sv. maše v podružni cerkvi v Pazrejah, kjer smo se zahvalili Bogu za vse prejete milosti. Mogočno so donele molitve in pesmi zbranih gostov in klicale h Kraljici duhovnikov: varuj in spremljaj našega sina-duhovnika v svoji sveti službi!

Vsa slovesnost je potekla v najlepšem redu. To je zasluga camarja Hanzēja Dersula. Koliko je znal razdeliti delo in pritegniti ljudi k sodelovanju. Zato velja njemu in sploh vsem, ki so na katerikoli način pomagali pripraviti to slovesnost, prisrčna zahvala.

S posebnimi občutki smo se vračali iz Melvič. Spremljalo nas je novomašno veselje, ki je porodilo v naših srcih iskreno željo: Gospod, blagoslovi ta lepi kraj med gorami in hribi, holmi in griči z milostjo duhovniškega poklica v mladem fantu, da bo spet odmevala novomašna pesem in razveseljevala srca ljudi.

ŠMIKLAVŽ OB DRAVI (Nova maša)

V nedeljo, 9. julija, bo v šmiklavški fari po dolgem času (vmes je preteklo že 42 let) nova sv. maša. Novomašnika Alojzija Krawanjo bodo župljani sprejeli svečano pred šmiklavško cerkvijo v soboto, 8. julija, ob 19. uri zvečer. V nedeljo, 9. julija, ob 10. uri se bo primicijant poslovil od svojega rojstnega doma. Nato ga bodo spremili v svečanem sprevedu v šmiklavž, kjer bo na Vutejevem travniku za farno cerkvijo slovesna nova sv. maša.

Novomašnik bo delil že v soboto zvečer novomašniški blagoslov in posebno še v nedeljo po svoji primiciji.

Slovesnost nove maše v Škocijanu

V nedeljo, dne 18. junija, je škocijanska fara doživela izredno slovesnost, novo sveto mašo gospoda salezijanca **Tomaža Valakodiyil** iz daljne Indije. Velika množica domačinov in navzočih letoviščarjev se je zbrala pred župniščem, kjer je novomašnika pozdravil najprej gospod župnik. To pozdravno besedo je nato tolmačil gospodu novomašniku gospod profesor dr. Čegovnik v angleščini in italijanščini. Pozdravile so novomašnika v zborni deklamaciji dekleta in domači cerkveni zbor s svojim petjem. V velikem sprevedu je šla nato vsa velika množica z novomašnikom pred farni dom, kjer je bil pripravljen ob južni strani farne doma oltar na prostem.

Ob prijetnem vremenu in tako, da je vsak lahko videl na oltar, se je zbrala tisočglava množica okrog oltarja in sledila s sodelovanjem in molitvijo in ljudskem petju poteku sv. maše. Sveto mašo je spremljal obirsko-želinjski in kamenški cerkveni zbor pod vodstvom g. Tomaža Holmarja s svojim petjem. Novomašnika je v pridigi nagovoril najprej g. dr. Čegovnik v angleškem in italijanskem jeziku in pridigal je ljudstvu v slovenskem jeziku, domači župnik pa navzočim tujcem v nemškem jeziku.

V farni dvorani se je po končani cerkveni slovesnosti zbralo lepo število dobrotnikov in duhovnikov k izvincerkveni slovesnosti, ki je potekala v lepi družabnosti, ob petju obirskega in kamenskega cerkvenega zbora in ob nagovorih navzočih duhovnikov. — Nazadnje se je zahvalil dobrotnikom in faranom za lepi dan gospod novomašnik v angleščini. Njegove besede je tolmačil g. dr. Čegovnik navzočim gostom v slovenskem jeziku.

V torek po slovesnosti se je gospod novomašnik vrnil nazaj v Rim, kjer hoče še nadaljevati svoj bogoslovni študij. Svoje počitnice pa hoče še porabiti, da se še priučijo francoščine in nemščine. Po treh letih, ko bo dovršil svoje študije, pa hoče iti nazaj v svoj domači kraj v Indijo. Obljubil je, da bo pred odhodom v Indijo še obiskal naš Škocijan iz hvaležnosti do svojih dobrotnikov.

Hanzej Kovačič

Villach - Beljak
Gerbergasse, telefon 56-50

Naša tedenska senzacija!

OMARICE ZA ČEVLJE

za 16 parov čevljev v plemenitem
furnirju iz češ-

njevega in
orehovega lesa **S 580.-**

Obiščite naše velike
razstavne prostore

Nudimo senzacionalne
cene:

- TUJSKE SOBE
- JEDILNICE
- SPALNICE
- OBLAZINJENO POHIŠTVO
- MALO POHIŠTVO itd.

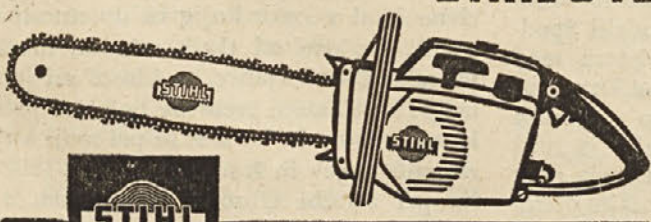
OBISK SE IZPLAČA!

IZBERITE TUDI VI

KOVA MÖBEL

Wieder eine neue, sensationelle Motorsäge von STIHL: die STIHL-040, ca. 3,7 PS stark, 6,8 kg leicht — nur 1,8 Kilo pro PS. Kennen Sie eine Motorsäge, die das übertrifft?

STIHL 040

Nasvet, prodaja, postrežba strankam

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2
P. Dobrla ves
9141 EBERNDORF
Telefon 04237-246

Začetek in višek pokristjanjenja slovenskega naroda

(Nadaljevanje s 3. strani)

ročjem. Tako je določil sam cesar Karel Veliki, najprej leta 803 in nato dokončno leta 811.

Iz Salzburga, kjer je opat in škof Arno bil leta 798 povzdignjen v nadškofa, so z veliko vnemo misijonarili v Panoniji. Kralj Karel Veliki je namreč leta 798 vnovič poslal salzburškega nadškofa Arna v novo misijonsko deželo k Slovincem in Obrom. Pokristjanjenje se je vršilo tako uspešno, da je postal tam potreben stalnejši stik in obisk višjega nadpastirja za birmovanje in posvečevanje cerkva. Zato je nadškof Arno za Slovence in Obre v Panoniji postavil, za Slovence v Karantaniji pa spet obnovil ustanovo pokrajinskega škofa. Tako je na Korškem postal naslednik sv. Modesta pokrajinski škof (korepiskop) Teoderik, ki je imel škofovsko oblast tudi nad Slovenci v Panoniji. Kajpak tudi nad onimi Obri, ki so postali kristjani. Frankovske vojske Karla Velikega so namreč Obre temeljito premagale. Deloma so jih uničile deloma pregnale. Kar jih je pa v Panoniji ostalo, večinoma med Rabo in Dunajskim lesom, so pa sprejeli krščanstvo. A jih je bilo tako

malo, da so kmalu izginili odnosno se pomešali med slovenskim prebivalstvom, kajti na izpraznjeno odnosno razredčeno obrsko ozemlje so se v južnih predelih zelo številno naseljevali Slovenci iz Karantanije, zgoraj ob Donavi pa Bavarci.

(Dalje prihodnjič)

Miza in 4 stoli iz kovine in plastike za vrt - šil. 695.-

Podjunska trgovska družba

Bratje Rutar & Co.

Dobrla ves A-9141 Eberndorf
Telefon 04236-281

86. MEDNARODNI DUNAJSKI JESENSKI VELESEJEM

Dunajski jesenski sejem bo letos od 10. do 17. septembra. Dosedanje prijave so pokazale, da bo celotno razstavišče jesenskega sejma popolnoma zasedeno. Za »halo narodov« se je javilo več kot 20 udeležencev, med njimi bo prvič razstavljala Japonska.

40-letni jubilej brata Vencelja

V nedeljo je obhajal 40-letnico redovnega življenja naš brat Vencelj (2. 7. 1927—2. 7. 1967) pri kapucinih.

40 let je poteklo, odkar je naš dragi brat Vencelj v službi sv. Frančiška Asiškega. Ni najbrž človeka med nami, ki ne bi poznal tega vedno tako prijetno nasmejanega in nam vsem tako priljubljenega možakarja. Povsod, kamor prihaja po naših vaseh, ima vedno tolažljivo besedico in izraze domačnosti.

Aprila so ga njegovi predstojniki poslali na štajersko pomagat, a tam je zbolel na pljučnici in rebrni mreži. Bil je od 9. maja do 23. junija v Gradcu pri Usmiljenih bratih v bolnici in je še do avgusta v bolniškem stanu. Bali smo se zares, da še ne bo mogel biti med nami za svoj jubilej, a ljubi Bog mu je le podelil milost okrevanja. V nedeljo, 2. julija, je pater provin-

cial dr. dr. Fröhlich pel v kapucinski cerkvi v Celovcu sv. mašo in med njo izrekel bratu Vencelju in njegovemu sobratu Hortolanu izraze hvalečnosti Vsemogočnemu za vse prejete milosti, ter obenem tudi izrazil prošnjo in željo že za nadaljnje delo v »vrtu« sv. Frančiška.

Mi vsi domačini se tudi hočemo vključiti željam vseh njegovih sobratov in sorodnikov ter mu kličemo: »še na mnoga leta« in »Bog vas živi«!

Ure in nakit v veliki izbiri pri

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strto zlato).

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali nekaj dopisov odložiti za drugič. Cenjene dopisnike prosimo, da nam to oprostijo.

Uredništvo

KOLESA
MOPEDI
HLADILNIKI
HLADILNIKI ZA NIZKO
HLAJENJE
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIKI
ŠIVALNI STROJI
OPREMA ZA TUJSKE SOBE
VRATA ZA GARAŽE itd.
POSEBNO UGODNE CENE!

A. in T. BLAŽEJ

ŠT. VID V PODJUNI
Telefon (0 42 39) 34 63
ŠT. PRIMOŽ — Tel. (04239) 34 6 09

ZIHPOLJE

(Razne novice)

V nedeljo, 30. aprila, je bilo pri nas na Zihpoljah zelo slovesno. Tretjeredniki so imeli fatimsko romanje. Ob tej priliki smo imeli v naši cerkvi kip fatimske Marije iz Celovca. Ta kip so potem v slovesni procesiji nosile okoli cerkve štiri dekleta; po romanju pa je Marijin kip ostal še nekaj dni pri nas v cerkvi.

Na binkoštni ponedeljek so se v dveh avtobusih pripeljali k nam romarji iz Jugoslavije. V cerkvi so imeli božjo službo s pridigo, zraven pa so lepo prepevali. Tudi drugi romarji iz Jugoslavije, ki pridejo obiskat Gospo Sveto, se mimogrede oglašijo v Zihpoljah.

Nimamo pa samo obiskov romarjev, temveč tudi druge obiske, tiste bolj grde, tako imenovane tatove. Ti so namreč iz cerkve ukradli štiri svečnike in dva angelčka, ob drugi priliki pa so tuji otroci zažgali v stranski kapeli oltarni prt. K sreči so prišle prav v tem trenutku v cerkev neke pobožne žen-

MAŠNO VINO pri Kristijanu BREZNIKU, Celovec, Viktringer Straße 5, tel. 22 51.

ske, ki so pogasile ogenj in tako preprečile še večjo škodo. Prav zategadelj se nihče ne sme čuditi, če je naša cerkev od tedaj zaklenjena, ko je končana božja daritev.

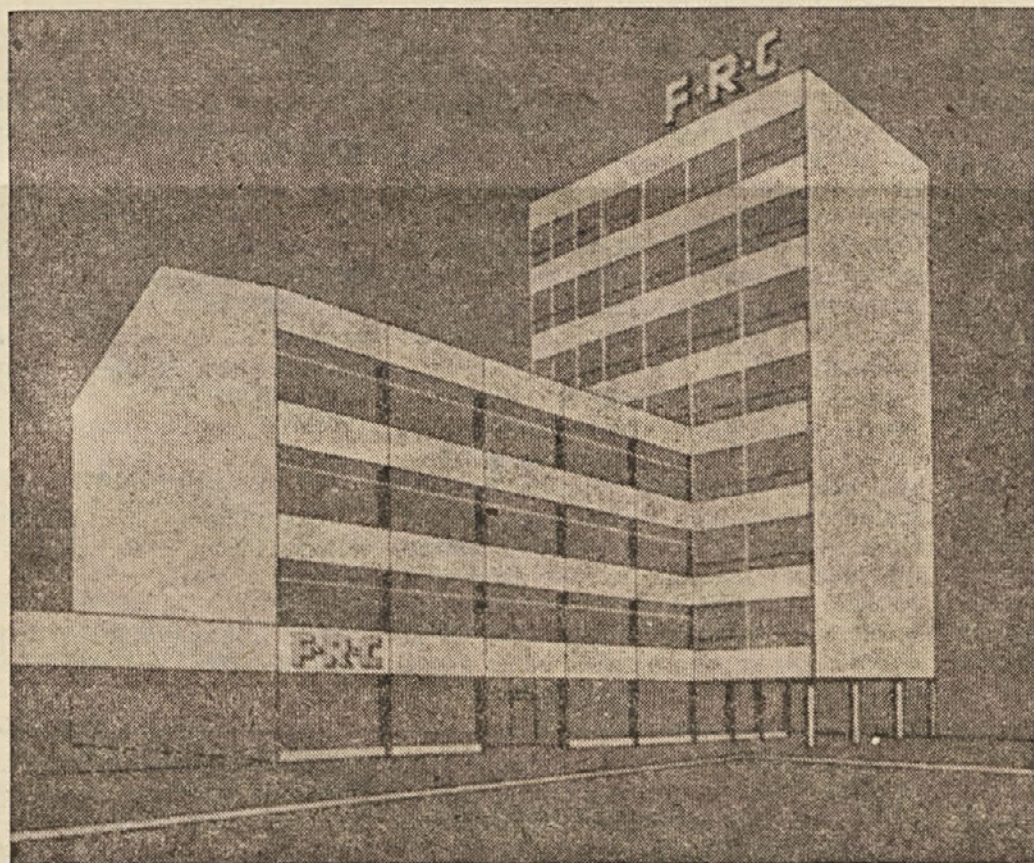
V nedeljo, 25. junija, so bila prva sveta obhajila naših malčkov; bilo jih je namreč osemnajst, ki so pristopili k mizi Gospodovi; potem so bili povabljeni v župnišče na okusno južino.

Popoldne istega dne smo v Zihpoljah pospremili na naše pokopališče staro Bricelnovo mater Marijo Klatzer iz Št. Urha, v starosti 76 let. Bricelnova mati je bila tudi članica Živega rožnega venca, saj je bil rožni venec njena edina tolažba, ko ni mogla več v cerkev, ker je imela bolne noge.

Naš gospod župnik se je v lepih in pristrčnih besedah spomnil na grobu rajne matere.

Bricelnova mati, počivajte v božjem miru na našem pokopališču. Bog naj vam da večni mir in večna luč naj vam sveti!

Die erste Baustufe des größten und modernsten F.R.C.-MÖBELHAUSES Kärntens in VILLACH am BAHNHOFPLATZ ist eröffnet!

Ansicht der endgültigen Fertigstellung

Einladung an die Bevölkerung zur Besichtigung
Sie können unbehindert und ohne Kaufzwang alle 6 Etagen frei besichtigen
Auf Wunsch Beratung durch Fachleute
Auf die Kinder warten bunte Luftballons

**ERÖFFNUNGSPREISE
GROSSAUSWAHL
6 ETAGEN · PARKPLÄTZE
ZAHLUNGSERLEICHTERUNG**

**M Ö B E L F A B R I K
FERCHER & CIE, VILLACH**

TELEFON 40 45 · 40 22 · 49 91 · 74 57

Es ist ein Vergnügen, durch das neue F. R. C.-Möbelhaus in Villach zu bummeln!

ZA MLADINO IN PROSVETO

Začeti je treba!

Ko se razgovarjamo, ugotavljamo, da bi bilo treba marsikaj narediti na področju našega kulturnega življenja. Cilje vidimo, naloge vidimo; zakaj se torej ne lotimo dela?

Pri nalogah, ki jih imamo izvršiti, naltimo večkrat na velike ovire. Že začeti je težko. Malodušni smo in menimo, da imamo premalo sil in sposobnosti za naloge. Ko smo že pri delu, nas napade malodušnost, da ne bomo v stanu dokončati. Dr. Janez Ev. Krek je večkrat dejal takim, ki si niso upali začeti zaradi sto pomislekov: »Začeti je treba!« Rimljani že so imeli pregovor: »Polovico dela že ima, ki je dobro začel.«

Ne smemo biti malodušni in dvomiti o svojih sposobnostih. Zaupajmo vase in v božjo pomoč! Res je, naša narava je slaba, se nam upira, odpoveduje pokorščino. Tako stanje imenujemo malodušnost. Malodušnost je lastnost, ki nastopa zaradi pomanjkanja volje. Volja ni dosti močna in loti se nas malodušnost. Zato je središče samovzgoje v tem, da krepimo voljo. S šibko voljo smo slabi kljub temu, da smo mogoče telesno junaki. Z močno voljo smo junaki kljub temu, da smo mogoče telesno šibki. Kakšne vzglede nam nudi zgodovina pa tudi vsakdanje življenje! Za Grka

Korist in škoda žvečilnega gumija

Večina staršev se razburi, ko vidi svojo otroka z žvečilnim gumijem v ustih, in terja, da otrok takoj izpljune to »grozno reč«. A preden tudi vi to storite, preberite, tele vrstice, ki vam bodo razložile vse koristi in škodo tega sovražnika številka 1 domala vseh staršev.

Predvsem naj poudarimo, da so nekateri francoski zdravniki ugotovili, da je žvečilni gumi koristen za otroke. Predvsem rešuje zobe ostankov hrane. Ne smemo namreč pozabiti, da si majhni otroci površno čistijo zobe. Zanje je najvažnejše, da zobe nekajkrat prevlečejo s krtačko, da bi dokazali materi, da so se res lotili umivanja. Razumljivo je, da takšno čiščenje ni natančno; odlično pa ga nadomešča žvečilni gumi.

Pri otrocih ni neredek pojav živčnosti, njeno zdravljenje pa je težko in dolgotrajno. Če živčen otrok žveči gumi, se bo počasi le umiril. To pomeni, da deluje žvečilni gumi tudi v nekaterih primerih kot »zdravilo«.

Demostena trdijo, da je imel slaboten glas in je jecljal. Pa je postal izmed vseh najslavnejši govornik. Z vztrajno vajo je odpravil jecljanje in okreplil svoj glas tako, da je postal najboljši govornik stare Grčije.

Dandanes se gimnastika volje uporablja z uspehom pri raznih vrstah invalidnosti in telesnih napak. Namesto rok dobijo invalidi proteze in z vztrajno vajo jim proteze služijo tako, kot da bi imeli lastne roke. Imajo proteze za zgubljene noge in korakajo, da ne bi spoznal, da nima svoje noge, če ne bi vedel, da so invalidi. Berite zgodbo Helen Keller. Slepa, nema in gluha, pa je postala kapaciteta v psihologiji, pa je ustanovila zavode za pomoč in treniranje tisočev, ki so imeli hibe kot jih je imela ona. In s kakšnim uspehom!

Pripovedujejo o fantu, ki je v šestem letu zgubil vid. Obsojen je bil na žalostno življenje slepca. Toda fant je imel voljo, da nesreči kljubuje. Izprosil si je sprejem v zavod za slepe in z veliko vztrajnostjo se je priučil igranju klavirja. V tem je videl odslej vsebino svojega življenja in se je s trdno voljo usposobil z javnimi koncerti.

Veliko je tudi otrok, ki si grizejo nohte. Mazanje prstov in nohtov z neprijetnimi tekočinami ali praški še ni pokazalo nikakršnih uspehov. Če takšnemu otroku damo v usta žvečilni gumi, bo počasi pozabil na nohte. Gumi in noht ne moreta biti hkrati v ustih! Seveda je bolje, da vaš otrok grize gumi kot nohte.

Starši se tudi boje, da bo otrok pogoltnil žvečilni gumi. Če otrok pri žvečenju mirno sedi ali hodi, se mu ne bo nič zgodilo, četudi gumi pogoltni. Le skakati ali ležati ne smel!

In na koncu še o škodi, ki jo povzroča žvečilni gumi! Ne dovolite svojemu otroku, da bi iz gumija oblikoval tiste grozljive »balone« in gumi, ki ga je prijemal z umazanimi rokami, spet vtaknil nazaj v usta! Gumi je tu zato, da otrok ne daje umazanih prstov v usta, ne pa zato, da z njim prenaša umazanijo z rok v usta! Ko otrok vzame gumi iz ust, ga tudi prisilite, da ga odvrže, sicer se bodo na njem nabrale bakterije in ni izključena infekcija.

Oče se je začudil: »Tako.« Videti je bilo, da nič kaj prav ne verjeme.

»Gospod Gradišnik!« je pristopila Minca: »Najbolj prav bo, če greva midva kar sedaj gledat konje in živino. Pavla in mama naj se pa ta čas pogovarjata. Saj veste, da so ženske rade včasih same.«

»Kakor veste,« je bil oče koj voljan. »Saj v takile hiši se tisti, ki je ni dobro vaje, kar ne zna in ne upa nikamor obrniti. Le nerodno mi je, gospa Potočnikova, ko imate toliko sitnosti z nama. S kočijo ste prišli po naju na Brezje, spremljate naju in še kosit da morava k vam, ste rekli. Vse preveč. Kdaj vam povrnem.«

»Vam nič ne posojujem,« je Minca odvrnila ljubeznivo in odpeljala Gradišnika proti gospodarskim poslopjem.

»Pavla!« Sestra Ksaverija je skoraj šepetala: »Vidve z mamo sedita na klop pod kostanji. Jaz bom sicer blizu, pa zavoljo mene si lahko tudi kaj bolj tiho povesta.«

»Hvala!« Pavla je spoznala, da sta soolki Minca in sestra Ksaverija obisk njenih staršev skrbno pripravili. Ganilo jo je. V očeh se ji je zalesketala solza. Hitro je prišla mamo pod roko in jo odvedla po bellem pesku med vrstami cvetja v najbolj zatišen kot na vsem vrtu. Sedli sta na zeleno popleskano klopco.

Obe, mama in Pavla, sta prej do zadnjega dobro vedeli, kaj vse bi se morali pogovoriti. Sedaj pa, ko sta sedeli tesno druga ob drugi, si nista vedeli ničesar povedati. Mama je odprla torbico, odvila iz papirja ocvrto piško in jo s potico vred položila hčeri v naročje: »Jej, Pavlica!«

Otroci se igrajo

RAJANJE

Ringaraja — rajamo,
smeh srebrn prodajamo.
»Mila Jera« zvrhan koš
ga dobi za počen groš.

Ringaraja — rajamo,
murenčkom nagajamo,
polžev god praznujemo,
sonca se radujemo.

Ringaraja, pisan krog —
vsi na svatbo k ptičkom v log!
Lep je naš mladostni sen,
zlat je... Vija, vaja, ven!

Mirko Kunčič

ZA NAŠE MALE

Pridne mravlje

(Prevod iz angleščine)

Mravlje so majhne, majhne zelo,
skoraj premajhne za delo težko,
vendar vse nosijo pesek zdrobljen,
dokler ni griček mravljinčji zgrajen.

Mravlje so majhne, majhne stvari,
skoraj premajhne za naše oči,
a ko med travo na delo hité,
v miru pustijo jih dobri ljudje.

Lučka Pilgram

Ob Klopinskem jezeru

V Podjuni leži Klopinsko jezero. Dolgo je okoli 1200 metrov, široko pa malo nad 700 metrov. Ime je jezero dobilo po vasici Klopinj, ki leži za gričem na severni strani jezerske obale. Lepa je okolica jezera. Vile in hoteli stojijo na robu gozda in ob cesti, ki vodi okrog jezera. Za jezerom se na jugu dviga št. Jurij, mala podružnica škocijanske fare. Zraven št. Jurja je gora Gracarica, na kateri so našli nekaj reči (črepinj; loncev itd.) iz zgodnje dobe zgodovine. V ozadju so Karavanke, z leve pozdravlja stara Peca, z desne pa šilasti Obir.

Komaj je sneg skopnel, že se začne živahen promet. Nedeljo za nedeljo prihajajo izletniki h Klopinskemu jezeru, ki je najtoplejše jezero Koroške. O Binkoštih se ljudje navadno že kopljejo, včasih pa celo prej. Meseca maja začnejo prihajati prvi letoviščarji. Največ pa jih pride šele ob počitnicah, torej v najtoplejšem času leta. Tedaj so zasedene vse sobe v hotelih in gostilnah ob jezeru in tudi privatniki v Selah in Škocijanu dajejo letoviščarjem sobe v najem, da s tem kaj zaslužijo.

Ob poletnih nedeljah je promet k jezeru posebno močan. Letoviščarji pridejo iz Gradca in Dunaja. Srečamo pa tudi ljudi iz sosednih držav in celo iz Amerike. Letoviščarji se hočejo ob jezeru spočiti, si pri športu nabrati novih moči za dni dela, ki vsakega zopet čakajo. Vsem ugaja ta lepi košček naše domovine.

Konec avgusta se pomiri tujski promet ob jezeru. Večina tujih gostov zapuša ta lepi kraj s težkim srcem, vsakokrat pa tudi z besedo »na svidenje!«

Klopinsko jezero je last škocijanske občine. Škocijan leži severno od jezera. Majhna vas ima lepo cerkev, ki je posvečena sv. Kocijanu. V stari šoli je občinski urad. Mladina hodi v imenitno novo ljudsko šolo. Železniška postaja za Škocijan je postaja Tinje-Kamen, za Klopinsko jezero pa je postaja v Sinči vesi.

Oto Trinkl

Janez Jalen

14

Ograd

Pavla je za hip obstala. Potem sta obe hkrati, ona sama in mama, pohiteli naproti druga drugi. Segli sta si v roko in se poljubili. Roki se kar nista hoteli razklesati. Gledali sta si v oči. Reči pa nobena ni vedela nič. Celu na očeta, ki je stal poleg in čakal, sta pozabili. Sam je moral opozoriti nase. Spregovoril je in voščil: »Dober dan, Pavla!«

»Dober dan, tata!« Pavla je očeta poljubila na lice, čeprav je bila to navado že opustila, odkar ni več hodila v samostanske šole. Oče ji je poljub vrnil. Da bi prikriji, kako nerodno mu je, ko stoji pred njim njegov edini otrok v kazenski obleki, je brž pripomnil: »Vrtove imate urejene kakor nobena druga graščina. Kajpak. Dovolj rok.«

Pavla je brž pokazala, kako je obrezovala vrtnice. Oče se je bridko nasmehnil: »Vidim, da si pridna. Polno košaro cvetja si bila že nabrala. Samo uvelo je in osuto. Doma si trgala vedno samo najlepše razcvetele. Kajpak. Tukaj je tako veselje prihranjeno drugim.« Po njegovem gladko obritem obrazu se je razlila bolesta grenkoba.

Bolj, da ga potolaži, kakor pa je bilo res, je Pavla povedala: »Tudi jaz smem včasih trgati neuvelo cvetje.«

»Nisem lačna,« se je branila Pavla. Spomnila se je, kako sta vsake počitnice z materjo poromali na Sveto goro na Skalnico in jemali s seboj prav isto za popotnjo, kar ji je bila sedaj mama prinesla za priboljšek v begunjsko kaznilnico. Poiskali sta si miren prostor, sedli na pregrnjeno ogrinjačo, se razgledovali na Gorico pod njima, na zoreče vinograde in na hribe naokrog. Takrat Pavle ni bilo treba prav nič siliti, naj je. Danes jo je stiskalo v grlu in ji jed reš ni dišala. Mama je pa spet zaprosila: »Vsaj malo poskusi, da mi poveš, kako sem spekla.«

»Če boste še vi pomagali,« se je vdala Pavla.

»Za naju z očetom imam še drugega dovolj s sabo. Pa če želiš, mi odreži košček potice. Prav malo.« Mama je z roko pokazala, koliko naj ji da.

»Imate nož?«

»Ne, nimam. Oče ga ima. Si mar ti svojega zgubila? Saj sem ti ga dala s sabo.«

Pavla je pogledala v tla: »Res ste ga, pa so mi ga odvzeli koj prvi večer. Spravljen je z obleko vred. Nožev nam tukaj ne upajo. Počakajva, da se vrne tata.«

»Nikar,« je oporekala mati. »Bilo bi mi še težje, kakor mu je, ko bi videl, kako te na vseh koncih in krajih omejujejo.« Mati je segla hčeri v naročje, odpodila muho, ki je bila sedla na jed, in pričela kar z roko raztrgavati piško in lomiti potico. Pavla je gledala stran in mater je zaskrbelo: »Morebiti pa sedaj ne smej jesti.«

Preden je Pavla mogla odgovoriti, je pristopila sestra Ksaverija in smehljuje pove-

dala materi: »Gospa! Pavla se tako lepo vede, da ji marsikaj dovolimo, česar bi kateri drugi ne.« Mama je hotela vstati, da se zahvali, pa jo je nuna pridržala. Kakor vsej družini v opravičilo je potožila: »Vedno je bila pridna in kar ne morem razumeti, kako da nas je doletela ta nesreča.«

Da zmoremo božja pota le redkokdaj prav presoditi, je pripomnila sestra Ksaverija in odšla proti cvetličnjaku.

Pavlo je zamikalo, da bi mami povedala, kako le zavoljo moževe krivde prestaja vse neveselčnosti kaznenke. Pa si je premislila. Le toliko je prosila mater, naj jo pri očetu zagovarja. Da mu že vse pove v pravem času. V isti sapi je že vprašala, če se Filip kaj oglašja v Brdih. Zvedela je, da ga že dolgo ni bilo; letos se za veliko noč ne.

Pavla je prebledela in odložila piško in potico. Niti grižljaja bi ne mogla več zaužiti. Mama jo je začudeno pogledala. Zaskrbljeno jo je prišla za roko in jo začela vpraševati po zdravju. Da se sedaj dobro počuti, je odgovorila Pavla. Na veliko noč se je bila pa močno prehladila. Mama je hotela vedeti, kje in kako. Če jo je dež zmočil na vrtu, ali je morebiti kje stala na prepihu. Pavla ni hotela nič določnega povedati. Prestane groze v temnici bi materi ne izdala za vse na svetu ne. Kakor nedoraslo dekletce jo je poučevala mama, kako mora nase paziti, in je spet in spet poskušala zvedeti, zakaj je hči zbolela. Iz zadrege je Pavlo rešil oče, ki je vstopil med Minco in sestro Ksaverijo.

»Preklicano imajo lepo živino, Justina, in koliko,« je Gradišnik brž povedal svoji

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

FRANC RESMAN:

2

Iz dnevnika slovenskega izseljenca

»Tajno in svobodno« glasovanje

Mesec dni nato je bilo glasovanje, ki ga je Schuschnigg nameraval izpeljati še v svobodni Avstriji. Hitler je tudi zaradi tega zasedel Avstrijo ter preložil to glasovanje na 10. april 1938. Glasovanje je bilo tajno, a za vsakega obvezno. Glasovali pa smo za ali proti priključitvi k Nemčiji. Po vsem, kar se je godilo in govorilo, smo čutili, da bodo udarili najprej po nas Slovencih, zato smo tudi vsem našim svetovali, da naj vsak kar javno (očitno) glasuje z »Ja«, ker če bodo protiglasovali, bodo najprej prijeli nas. Kot provizorični občinski odbornik sem bil tudi v glasovalni komisiji kot zastopnik Slovencev.

Glasovanje se je vršilo z masivno propagando, a kolikor toliko mirno. Ko smo šteli glasove, pa je bil en glas, ki ga je oddala neka starejša ženica proti priključitvi, vsi ostali občani so glasovali z »Ja«. Cela komisija se je ozrla name in župan Woschitz pravi:

»En sam ženski glas nam bo pojedel. Führergemeinde in s tem povezane pribojščelke — Nekoliko sem pomislil, kaj bi na to rekel, in končno predlagal, da, če smo vsi rekli »Ja«, je gotovo tudi ta ženica tako mislila in je samo v svoji nervozni napačni krog prečrtala. Župan se je vidno oddahnil ter se obrnil na ostale člane komisije, če so tudi oni tega mišljenja, on je za to! Ostali so mu rade volje pritrdili. In uničili smo ta listek.

Tako je občina Ledince postala »Führergemeinde«. Člani komisije pa smo dobili od tedanjega Gauleiterja Bürkla nekako diplomo v zahvalo, ki pa se je leta 1942, ko smo bili nasilno izseljeni, izgubila.

V St. Jakobu, kjer se niso tako »dobro« odrezali, so morali prebivalci k neki komisiji, kjer so jim jemali kri. Reklo se je, da preiskujejo, če so dro »arijci«.

Zasluzni križci za matere z več otroki

Že majnika ali junija so začeli odlikovati matere z več otroki. Najprej so prišle na vrsto samo stare matere, tako tudi moja mati. A ona do zadnjega ni hotela na to odlikovanje. Šele po nujni prošnji mojega brata Martina, ki je bil pri železnici, se je vdala. Dobila je za rojstvo petih otrok srebrni »materinski križec«. Pozneje so odlikovali tudi mlajše matere. Takrat so poleg drugih izpustili tudi mojo ženo, čeprav je bila mati osmih otrok.

Nadučitelj Treiber je postal Ortsgruppenleiter, obenem je bil tudi občinski tajnik in s tem najvplivnejša oseba v občini. Mene so predlagali v šolski svet, pa sem

ugovarjal, da naj postavijo na taka mesta raje take ljudi, ki so za stranko že kaj naredili. A nadučitelj je podkrepil svoj predlog s tem, da sem jaz že prej predlagal povčavo stare šole.

Na tej seji nam je tudi povedal, da dobimo sedaj novo, novemu času in današnjim potrebam odgovarjajočo šolo. Občini je treba poskrbeti samo 10.000² veliko primerno zemljišče. In kupili smo res kar kmalu zemljišče stare Tišlarice. Ko nam nadučitelj potem pokaže načrte za novo šolo, vprašam, kdo bo to veliko stavbo vzdrževal; mi bi bili zadovoljni z manjšo stavbo. Pa odgovori, da je od zdaj naprej skrb za vzgojo, kot tudi zidavo ter vzdrževanje šol stvar države. (Naši občini pa je potem ta šola delala skrbi in sive lase vse do lanskega leta, ko je dežela prevzela to šolo in jo preuredila za počitniško kolonijo, nam pa sezidala novo, današnjim razmeram odgovarjajočo šolo in tudi otroški vrtec na južnem pobočju Huma.)

Prvi nastop proti duhovnikom

Naš občinski sluga Boštej Mikula, upokojeni železničar, in še nekaj nacistov je stalo skupaj in so hvalili diktaturo, kot smo jo s Hitlerjem dobili. Mene pa je le srbel jezik in sem pripomnil, da imajo le tedaj

Oroslava:

Dobri močnik

Kdo ne pozna te slastne in zdrave jedi? Vem, marsikdo izmed vas, ki se ga je že preobjedel, si bo pri tem mislil: Hu, močnik, kaj bi močnik, koliko boljših in slajših jedi!

Mi, ki smo bili otroci v tistem hudem času prve svetovne vojne, smo bili pa o tem drugačnih misli. Takrat so bili vsi možje v vojski in polja so morale obdelovati žene, otroci in starci, večinoma jih je pa ostalo sploh neobdelanih. Zato je bil pridelek slab. Moke je bilo malo, v mestih je sploh ni bilo mogoče dobiti. Kruh so pekli iz otrobov in slabe koruzne moke. Dolge ure so morale naše matere stati pred prodajalnami, da so prišle na vrsto in dobile hlebec tega slabega kruha za vso družino. Neredko se je zgodilo, da je živil zmanjkalo prej, preden so prišli vsi na vrsto — in matere so se vrstile domov prazne. Take dni smo morali iti spat brez večerje.

V tretjem tistih hudih vojnih let je naša mama zbolela. Morala je v bolnico, naju s sestro so pa oddali v zavod. Tam je bilo veliko otrok različne velikosti in sta-

prav, če je diktator angel; a bil je nekoč tudi neki Nero, ki je dal zažgati svoje mesto ter celo zastrupiti lastno mater. In tudi Žagarču, poznejšemu županu, ki je trdil, da se nam ni treba bati, da bi prišlo do kake vojne, sem ugovarjal, češ da smo v resnici korak bliže vojni.

Spet je bila občinska seja. Na dnevnem redu je bilo med drugim tudi, da mora župnik Matej Wornik zapustiti faro Pečnico. Župan Woschitz me je že par dni prej vprašal, kako je z našim župnikom. Povedal sem mu, kot je v resnici bilo, rekoč, da je vsesplošno priljubljen. Občinski tajnik pa je prebral pismo nekega Glinčana, ki je tožil župnika in zahteval njegovo odstranitev. Jaz sem ugovarjal, da to nikakor ni pošteno in upravičeno, ako bi nekoga preganjali samo na podlagi nekega zlobnega pisma, katerega avtorja nobeden od nas ne pozna. In še sem jim rekel, da imajo moč in ga vedno lahko pustijo odstraniti, samo ne na tako pisanje. Pa skoči pokonci naš nadučitelj in Ortsgruppenleiter, kakor je bil dolg, ter zahteval glasovanje za odstranitev župnika. Počasi so vsi tedanji odborniki dvignili roke. Ostal sem sam proti, a župniku se tokrat ni nič zgodilo. Po vsej verjetnosti je bilo že sklenjeno, da bodo kmalu morali vsi proč. Zame je bila to zadnja občinska seja. Kmalu nato pa so odstranili tudi še dolgoletnega bivšega župana Ariha. Odslej so nastopali v občinskem odboru le še člani NSDAP. (Dalje)

slabo. Popoldne je morala v posteljo. Zdravnik je ugotovil, da ima grižo. Prenesli so jo v bolniško sobo in od takrat je nismo videli nikoli več, ker nihče od nas ni smel k njej. Vsak dan jo je obiskovala mati, visoka, postarana gospa, ki je zelo težko govorila slovensko. Čakali smo jo pred vrati in jo izpraševali, kako je Fridi. Jokaje nam je tožila, da je vsak dan bolj slaba in da jo vedno prosi, naj ji prinese močnika. Prve dni ni smela nič jesti; ko je pa zdravnik spoznal, da ne bo ozdravela, je dovolil materi, da ji izpolni zadnjo željo. V zavodu niso imeli moke za močnik, pa tudi v nobeni trgovini v mestu je ni mogla dobiti. Nekje je za drag denar kupila par starih piškotov in bombonov. Te je namesto močnika prinesla Fridi. Toda bolnica jih ni hotela ter je s pojemajočim glasom neprestano prosila:

»Mama, močnik, močnik!«

Vse bolj je bledela in vse tišje so postajale njene besede. Mati je spoznala, da se ji bliža konec. Samo šepetaje je še premikala ustne in mati se je morala skloniti prav k njej, da je razumela njeno edino prošnjo, ki je materino ubogo srce kot z ostrim mečem vselej iznova ranila:

»Močnik, — samo še enkrat — — bi rada močnik.«

Končno so tudi ustne obstale in Frida je umrla, ne da bi ji mogla mati izpolniti njeno zadnjo in edino željo.

Nezavestno so odnesli mater od postelje mrtve Fride. Ko se je na vrtu zavedela, je obupno zajokala:

»Umrl je moj ljubljani, edini otrok in jaz, ki sem mu mati, ki bi rada dala zanj življenje, mu nisem mogla izpolniti zadnje želje, nisem mu mogla dati močnika.«

Kadar bo vaša mamica postavila pred vas skledico sladkega močnika in boste hoteli zaničljivo zavijhati razvajene noske: Hu, močnika pa že ne maram! — tedaj se spomnite uboge Fride in tistih neštetihih otrok, ki so zanj v času vojne zaman prosili.

Najstarejše drevo

Nemški znanstveniki so sedaj mnenja, da so našli dokaz za to, da je drevje raslo na Zemlji že pred več kot 300 milijoni let, in sicer visoko od 15 do 20 metrov.

Na Medvedjem otoku na skrajnem severu so polarni raziskovalci namreč našli na neki peščeni čeri približno deset metrov dolg ostanek debla (premer 58 cm) nekega ogromnega drevesa. Ta verjetno najstarejša orjaška »rastlina« na svetu, ki zelo sliči obliki in načinu življenja dreves, je bila, po vseh znakih sodeč, okoli 20 metrov visoka.

ženi, kaj je videl v hlevih. »Ima pa tudi skoraj vsak rep svojo deklo.« Žena je koj opazila, da je možu hudo, ko se je prav ob Pavlini nesreči, kljub temu, da ni mogel rešiti hčere, njegov hlev razredčil. Brž je obrnila pogovor drugam. Pokazala je na roko Novakove Mince, se začudila in vprašala: »Gospa, kje ste pa dobili tako lep in tako temen nageljn cvet? Nisem še videla doslej enakega.«

»Tudi jaz ne,« je odgovorila Minca: »Sestra Ksaverija ga mi je dala. Z rojstnega doma je prinesla vršič in ga je vsadila. Lepo se razrašča in tri cvete ima letos. Za njo samo enega, za vašo Pavlo drugega in za me tretjega. Jaz sem si svojega odtrgala. Položim ga svojemu Tinčku v zibel. Temnemu nageljnu pa porečemo odslej naprej nagelj treh sošolk. Prva je nuna, druga je mati, tretja je pa križana ljubezen.«

»Minca!« se je vznemirila Pavla in vstala. Da naj oče sede, je zaprosila, pa ni maral. Ljubeče je stisnil Pavlini roki v svoji, pogledal hčeri naravnost v oči in spregovoril:

»Pavla! Ne bom ovinkaril, kakor nisem vse življenje ne. Oba se mami zahvaliva, da je izmoledevala snidenje. In sestri Ksaveriji in gospe Potočnikovi prav tako. Pod cvetočim temnim nageljn stam mi obe zadržili, da nobena ne verjame v tvojo krivdo. In ko sem pogledal v skoraj svetniški obraz sestre Ksaverije in vprašujoče zrl v odločne poteze gospe Potočnikove, se mi je razjasnilo, da bi bil moral namesto tebe nekdo drug sedeti. Nič ne odgovori. Že še pride čas, ko se pomeniva. Saj sedaj vem,

da ga bom dočkal. Še danes zjutraj bi bil skoraj rajši legel v grob, kakor da sem te šel obiskat. Kar nič več se te ne sramujem. Sestra Ksaverija pa prosim, naj da mami vršiček temnega nageljna. Vem, da bo pognal. Sedaj je mladi mesec. In kadar mi bo hudo, se bom ozrl vanj in gledal v njegovih temnih cvetih tvojo križano ljubezen. In odslej za naprej vedi, če te vse na svetu zapusti, tvoj oče te ne bo.«

Visokorasli Lojze Gradišnik se je sklonil in vpričo vseh glasno poljubil svojega edinega otroka, gospo Andrejčičevo, oblečeno v zaprsto delovno obleko kaznjenk. Mati, sestra Ksaverija in celo Minca so si obrisale oči. Pavli pa je obraz od veselja žarel. Ječa je zanj izgubila vso grozo. Oče sam ji je prišel odvzemat morečo skrb.

Po Gradišnikovi besedi so vsi dokaj časa molčali. Vse je bilo tiho, le čebele pred ulnjakom so glasno brenčale. Vmes se je mešalo škropotanje vodometa v tolmunu.

»Pa pojdemo trgat vršiček temnega nageljna,« se je oglasila sestra Ksaverija. Njen glas je zavnel, kakor bi bil povabil droben zvonček iz čistega srebra.

Pavla se je oprijela očeta in ga vodila po daljši poti mimo vodometa proti cvetličnjaku. Na obeh straneh poti je dehtelo cvetje. Nikamor se jima ni mudilo. Pogovarjala sta se o rožah. Večkrat je Pavla začutila, da bi ji oče še nekaj rad povedal, pa se zadržuje. Obljubil je celo, da ji bo kmalu pisal. Doslej ji še nikoli ni. Vedno le mama.

V dokajšnjem presledku za očetom in Pavlo je sestra Ksaverija nabirala šopek za

mamo. Pavli še nikoli ni bilo tako dobro v kaznilnici kako tačas.

Pred temnim nageljnomo so se spet vsi zbrali. Sestra Ksaverija je poklicala Pavlo, naj si tudi ona odtrga svoj cvet. Pavla se je obotavljala. Kaj bi z njim. Pa si je domislila. Odtrgala je pravkar razcveteli nagelj in ga zataknila očetu v gumnico. Večjega veselja bi mu ne bila mogla napraviti.

Vršiček, ki naj, prinesen iz Begunj, vzkali, se razraste in cvete v sončnih Brdih, je Novakova Mimca mami zavila v vlažen mah. Vzela ga je z napajališča pred čebelnjakom. Opomnila je hkrati, da je čas obiska že davno potekel. Vedela je, da bo kmalu poklical zvonec, pa ni marala, da bi oče in mati videla, kako se bo Pavla vstopila v vrsto z drugimi kaznjenkami in odšla k obedu. Pred njo in za njo pa bodo rožljali ključič in odklepali in zaklepali vrata.

Sredi dehtečega cvetja so si segli v roke, se poljubili in se razšli.

Pavla se je vračala nazaj k svojemu delu mimo vodometa. Ped dolga postrv se je bila previsoko pognala za muho in zdrknila na suho. Krčevito se je premetavala po pesku. Pavla jo je pobrala in vrgla nazaj v vodo. Prav tako, se ji je zdelo, je danes oče rešil njo, ki je bila že v nevarnosti, da se zaduši.

»Klenk, klenk, klenk, klenk, klenk.« Oglasil se je zvonček. Pavla je vstopila za par s ciganko Kati. Grede ji je na skrivaj stisnila velik kos potice in bedro piščanca. Daru se je ciganka razveselila kakor velikega bogastva.

Za oddelkom kaznjenk vrtnaric so spet

porožljavali ključiči. Na hodniku pred obednico je bilo hladno. Zunaj je duhtel v opoldanski pripeki prostran vrt. Temnega nageljna, na katerem je ostal samo še en sam cvet, cvet sestre Ksaverije, sonce ni več dosegal.

Bela golobica

Odkopnela je Reber. Kopnjava se je zjedala vsak dan niže v ravnino proti Savi. Odkrivala je pepelnito zelene ozimne in deteljščice, temnorjave, nezesejane njive, meje med njimi in omrtvele travnike. Odjuga je zmeščala pota. Na nekaterih krajih se je udiral noga do gležnja.

Sneg je hitro jemalo tudi v gorah. Raz seče v Begunjščici in Dobriči so se belili samo še plazovi in zameti v meleh. Osojna Jelovica je bila pa še vsa do dna zasnežena.

Visoke vrhove skalnih gora je ob zadnjem dežju zapadel nov sneg. Čez dan so se bleščali v soncu kakor posrebreni. Zjutraj in zvečer so se stapljali rožnatordeče z ozarjenim nebom. Prehoda z gore v nebo oko skoraj ni razločilo.

Reber je začela rdeti. Razcvetelo se je resje. Kurjice so se na široko odpirale. Beka ob Begunjščici je razsipala obnožnino. Mačice v vrbju na Blatih so se razpustile. Veter je otresal lesko. Nad neprehodnim leščevjem v Gostem grmovju so plavale ob ranih sapah rumenkaste megljice cvetnega prahu. Čebele so se hitro zalegle. Sestra Ambrozija, ki ji je bil izročena čebelnjak v oskrbo, se je nadejala obilnega pridelka voska in medu.

(Dalje prihodnjič)

PONOSEN DOPRINOS H GOSPODARSTVU IN TUJSKEMU PROMETU

ADEGTRGOVINA
in Dom za tujce**BLAŽEJ**

ADOLF IN TEREZIJA

Št. Primož
ob Zablatniškem jezeru
(Turnersee)

Tel. 042 39/346 09 in 34 63

(Foto:
A. Bochinz,
St. Veit/Jauntal)

V Št. Primožu ob Zablatniškem jezeru (Turnersee) je pred kratkim trgovska družina Adolfa Blažeja, znana po svoji izredni aktivnosti, odprla novo moderno trgovino. Z otvoritvijo le-te se je prebivalcem tega področja izpolnila dolgo pričakovana želja. Prav zaradi napredovanja tujskega prometa v tem s tako lepo naravo obdaranem koščku zemlje, je bilo nujno potrebno zgraditi tam novo trgovino, ki naj bi postala najbolj privlačna točka kraja.

Novozgrajena trgovina BLAŽEJ, ki je priključena celotni trgovski mreži ADEG, nudi vse vrste bogate izbire blaga, ki je potrebno za vsakdanjo uporabo. Po najmodernejših vidikih urejena samopostrežnica kaže velike prednosti Assmannove trgovske opreme, ki se odlikuje po tem, da je

elegantna, smotrna in pregledna. To vodilno avstrijsko trgovsko gradbeno podjetje je dalo tej samopostrežnici svoj osebni pečat.

Ker spada tudi ta trgovina k ADEG, ji je možno dobavljati zmerom sveže prvovrstno sadje in zelenjavo. Razen tega nudi lahko od časa do časa izredno ugodne ponudbe ADEG. Vodja tvrdke Adolf Blažej, neverjetno izkušen in povsod priljubljen trgovec, ki ima v Št. Vidu v Podjunu tudi dobro vpeljano trgovino, je lahko ponosen na to novozgrajeno trgovino, kajti to je plod njegove pridnosti, njegove trgovske širine in njegove aktivnosti.

Zvest staremu trgovskemu geslu, da mora biti trgovec zmerom in povsod uslužen in

ni program obsega med drugim: odklopna vrata, mešalce betona, kletna okna, pralne stroje, centrifuge, avtomatične likalnike, električne štedilnike, sesalnike za prah, krtače za tla, sesalnike za loščila, hladilnike, hladilnike za nizko hlajenje, električne motorje, svetila, radijske in televizijske aparate, brivske aparate in mnoge druge male električne aparate; dalje premogove štedilnike in k temu dostavke, peči na olje, dušilnike za krmo, pleteže, vrtno ograjo in vrtno pohištvo - praktično vse za hišo in dvorišče.

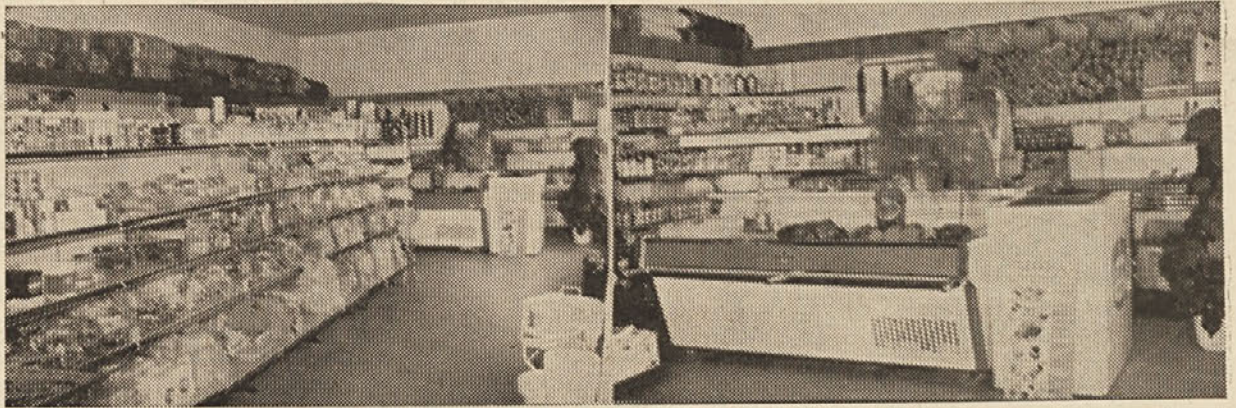
Prodajni program vsebuje nadalje: barve, lake, žimnice, posteljne vstavke, prešite odeje, oprave za tujske sobe in perilo.

Poleg zastopstva za poljedelske stroje prodaja tudi mopede znamk: Puch, Ponny in KTM ter kolesa. Skratka, velika hiša izredne zmogljivosti. Bogati program pa zaključuje oddelek za pletenine in perilo.

Tako služi trgovska hiša BLAŽEJ ne samo gospodinjini in tujskemu prometu, marveč tudi gradbeništvu tega tako naprednega tujskoprometnega področja Koroške.

Ob otvoritvi nove in moderne trgovine, čestitajo številni trgovski prijatelji in odjemalci družini BLAŽEJ k njenemu velikemu dnevu. Zahvala velja tudi vsem sode-

Pogled v moderno ADEG-trgovino BLAŽEJ v Št. Primožu v Podjunu; opremil Assmann

AssmannAssmannova
trgovska
oprava

ASSMANN - tovarna

Bratje ASSMANN

Leibnitz

Prodajni urad

KLAGENFURT
CELOVEC

Theaterplatz 1 Telefon 70-1-85

Sanitarne inštalacije (zdravstvene napeljave)
in centralna kurjava:**ZENKL in
MITTERER**PODJETJE ZA INŠTALACIJE
MOHLIČE (MÖCHLING)
Pošta Galicija, Telefon 0 42 25/518Dobava tal iz umetnega materiala:
TRGOVINA**Blažej**ŠT. VID V PODJUNI
Dobava apnenca v prahu in kosihDobava apnenca v prahu in kosih:
TOVARNA APNENCA**Ernst
Tscherteu**GALICIJA (Gallizien)
Telefon 0 42 25/23-10-05

IZDELOVANJE PLOŠČIC

Hans Rader Pečarski mojster
SRČE (Sertschach)
Pošta Sinča ves (Kühnsdorf)Izvršitev vseh tehničnih naprav za
hlajenje**Leo Kraller**PODJETJE ZA HLADILNE NAPRAVE
Glavno zastopstvo znane tovarne strojev
»SUDMARK«BELJAK
Bamberggasse 5, Telefon 77-55

postrežljiv ter da mora prodajati le kvalitetno neoporečno blago, se bo tudi tu potrudil ceno in zmogljivost držati v skladnosti. Njegova nova hiša, ki velja kot okras naprednega tujskoprometnega okoliša Št. Primož-Zablatniško jezero, se lahko naziva kot trgovina mnogovrstnosti. Bogat prodaj-

lujočim tvrdkam, tako predvsem inštalacijskemu podjetju Zenkl in Mitterer, ki je odlično napeljal centralno kurjavo z oljem in ne nazadnje obema zidarjema Adolfu Kumerju in Štefanu Podgorniku, kakor tudi pleskarju in ličarju Johannu Polluku iz Št. Vida v Podjunu.

MIZARSKA DELA:

Franz Trattner

Stavbno in pohištveno mizarstvo

STEINERBERG
9122 Škocijan (St. Kanzian)
Telefon 0 42 30/330

Dobava gradbenega materiala:

**HELMUT
SCHWAB**Veletrgovina gradiva, gramoznica
SINČA VES (Kühnsdorf)
Telefon 0 42 32/80-08Tudi v tej novi zgradbi preizkušene
ČISTILNE NAPRAVE
PURATOR
grajeno po avstrijskem strokovnjaku za odtočno
vodo in odplake izdelan v tovarni BETONA

Dipl. Ing.

**WILHELM
WOLSCHNER**Trgovina z blagom PASSAVANT
CELOVEC, Bahnstraße 87
Telefon 25.43

KRITJE STREH:

**Alfred
Luas**Krovski mojster
VELIKOVEC

Viktor-Adler-Straße 12, Telefon 0 42 32/683

Dobava votle opeke
in stropnih kamnov**Friedrich Wutej**BETONSKI IZDELKI
GLUHI LES (Lauchenholz)9123 ŠT. VID V PODJUNI
Telefon 0 42 39/34-60-06ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna črna)Tudi tukaj preizkušena
jeklana odklopna vrata »VONO«**VOGEL & NOOT**JEKLENA ODKLOPNA VRATA
in BETONSKI MEŠALCI znamke SEIS
Brezplačni nasvet in dobava

Tovarniško zastopstvo in skladišče:

FRANZ J. KASTLER, Celovec
Anzengruberstraße 32, Tel. 71-3-78, 72-14-14
Prodaja:
TRGOVINA BLAŽEJ, ŠT. VID V PODJUNITudi tukaj znane brezalkoholne pijače znamk
izdelovalca pijač**BERNHARD PIUK**BLUNA - AFRICOLA
SINČA VES 128, Telefon 80-34

GRADBENO MOJSTRSKA DELA:

STAVBENA DRUŽBA
d. z. o. z.

Dipl.-Ing.

JOSEF LESSIAKVELIKOVEC, Grebinjska cesta
(Griffener Straße 9, Telefon 234)

Celotna dobava železnih izdelkov:

ENRICHERKLAGENFURT
CELOVECProdaja: Kramergasse 5
Skladišča: Lastenstraße 15

PRODAM MALO KMETIJO,

4 hektarje porabne površine in 6 hektarjev gozda. Prav ugodno za gradnjo tujskoprometnega gostišča, leži 3 kilometre od Vrbe. Dopise pošljite pod »K-6647«

PROGRESS-WERBUNG,
KLAGENFURT